

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felolvasó szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen betenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Október 10-ike.

Székelyudvarhely, okt. 4.

El napon meggyilkos a parlament kapui, s bezárulnak a műhelyek ajtai. De nem azért, hogy tüntessen a nép, a nemzet vezérei mellett, hogy erőt adjon a nagy és nehéz küzdelemben, amelynek megvívása ember feletti munka, hanem, hogy ellenséges érzületének adjon kifejezést.

Szomorú kép lesz ez, de jellemző nemzeti vonás. Még a veszély idejében sem tudunk egyik lenni.

Az osztrák nép és kormány kezét fogott. Köztük meg van a teljes összhang. Hogy ne? Hisz a céljuk azonos, meg akarnak fojtani minket. A legkeményebb és a legádázabb harcot indították ellenünk. Megvonták kereskedőinktől a hitelt, piacra dobták minden értékpapírunkat. Mesterségesen megdrágították a bank kamatlatát, hogy tönkre tehessék a meglévő, de tökéletesen egészséges iparunkat. Gyáraink már a fizetési képességükkel küzdenek. Maholnap, ha a közgazdasági helyzet nem javul, ép munkásainknak nem lesz kenyerük s a munkások ezrei, félrevezetve, megtévesztve, nem az ellenségeik, hanem a barátaik ellen fordulnak. Az értük dolgozó kormány helyzetét nehezítik. Jogot követelnek! Helyes, nem zárkózik senki el az elől, de mit fognak érni a joggal, ha nem lesz kenyerük?

Ma, a kenyérgörög az égető az egész vonalon. A közgazdasági helyzetet kell megszilár-

ditani. A nemzet anyagi boldogulhatóságának az előfeltételeit kell első sorban biztosítani. Ez ma nem pártkérdés, ez az egész nemzet létének a kérdése. A közgazdasági helyzet a mai kötött viszonyok között a kiegyezés megkötése nélkül meg nem szilárdulhat. Ezt jól tudja az ellenfél, hisz ő idézte elő ezeket a szomorú állapotokat s most a kiegyezés ellenében szeretné kiszajtolni az utolsó csepp vérünket. Azt akarja, hogy adjuk át egész örökségünket a bibliai tál lencsécért.

Ha megadjuk a kiegyezésért azt az árat, amelyet ő kér, az elviselhetetlen terhet jelent, ha nem kötünk kiegyezést, olyan közgazdasági helyzet állhat elő, melynek hátrányai beláthatatlan veszélyt okozhatnának.

Ma pedig nyugodt közgazdasági helyzetre ennek a nemzetnek multhatatlanul szüksége van, hogy megoldhassa azokat a nagy politikai feladatokat, amelyek előtt áll s amelyek csak egy stabil közgazdasági helyzet mellett oldhatók meg.

Amíg nincs tető alatt a kiegyezés, addig a korona nem adja hozzájárulását az alkotmánybiztosítékaink képező javaslatokhoz. Ezekre nézve pedig multhatatlanul szükségünk van, mert a választói reform ezek nélkül meg nem valósítható. A magyar faj és magyar nemzet jogait meg kell védeni úgy a koronával, mint egy nemzetiségi parlamenttel szemben. Alkotmánybiztosítékok nélkül a választói reform politikai gyilkosság az önálló magyar nemzeti állammal szemben.

A kiegyezés kérdésében tehát szükség van az egész nemzet egységes állásfoglalására s főleg arra, hogy a kormányt most a megvívandó harcban az egész nemzet támogassa. A munkásainknak ilyen körülmények között nem a kormány ellen, hanem mellette van a helyük.

Ne gyöngítsük széthúzással az erőinket. Forrjuk össze mi is a közös ellenséggel szemben. Erre az összeforrásra most kétszeresen szükségünk van, mert a horvátok és a nemzetiségek már is kezét fogták. Céljuk meghiusítani a parlament működését s ha a kormánynak sikerül is legyőzni minden külön akadályt, kérdés nem-e törnek meg az üdvös reformok egy a nemzetiségek és horvátok által rendezendő belső parlamenti ellenállású.

Egy dolog kétségtelen, hogy nehezebb helyzet előtt, mint a jelenlegi, még alig állott kormány, s nehezebb viszonyok között még alig ült össze parlament. Ha volt idő, mikor szükség volt arra, hogy a vezető férfiakban meg legyen a komolyság és vezényszó s a nemzet közvéleményében a bizalom, úgy a mai idő az.

Nincs kétségem, hogy ezek a feltételek fennforognak s a sötét láthatárt neosokára egy derültebb politikai égbolt váltja fel.

Dr. Kovácsy Albert

A sepsiszentgyörgyi Székely-kiállítás.

Székelyudvarhely, okt. 1.

Vasárnap, szept. 29-ikén, nyit meg Sepsiszentgyörgyön a Székely-kiállítás, a földmivelésügyi miniszter, *Daranyi Ignác* jelenlétében, hogy tanúságot tegyen, hogy ha megnehezült is az idők járása fölöttünk, annak nem a mi maradiságunk, könyelműségünk, tudatlanságunk az oka. Fényes bizonyosságát adja a Székely-kiállítás annak, hogy amit a tudás a mezőgazdaság, a háziipar világában szépet, hasznos, okosát előteremtési képes, az a székelynek mind sajátja. Kezdve a vetőmag-nemesítéstől a mezőgazdasági iparig, a yers anyagok a gazda módjában álló raffinált feldolgozásáig; az egyszerű szöttek szoknyától a művészi himzésig; ott áll mindaz, amit az ész, szorgalom, erős akarat produkálni képes.

Ahogy elbolyogok itt a kiállítás területén, az az erős meggyőződés érlelődik meg bennem, hogy a székely mezőgazdaságnak nincs mit szégyelnie a magyar előtt. Nehezebb körülmények között, több akadályllyal küzdve, több teherrel sújtva, mint a világ akármelyi gazdája: a székely gazda éppen olyan szeretettel, gondnal és a mostoha körülményekhez mért tökéletességgel miveli ott azt a földet, amely ma még a nemzetnek, fájdalom, egyetlen gazdasága.

A kiállítás megmutatja, hogy miye van és miye hiányzik a székelynek; bemutatja az öt évvel korábban megindult székelysegítő akciónak működését, mely mély nyomokat hagy az intenzív gazdálkodás terén. Bemutatja a Székelyföld kiscsont és a székely háziipar széleskörűségét, tejlét voltát.

Es e téren Udvarhelyvármegye Iparfejlesztő bizottságát illeti a teljes elismerés, mely céltudatos munkát végzett, a midőn a kiállításon megjelent. Értelemmel összegyűjtötte megyénk asszonyainak, leányainak a textil-iparban végzett produktumait, a népiipar legkisebb ágazatát is. Megértette a szömlélővel, hogy népünknek mily nagy szüksége van azokra az eszközökre, melyek növelnék e téren termelőképességét és lehetővé tennék a termelésnek minél könnyebb és szelösebb körbe való értékesi-

tését. Dokumentálta Udvarhelyvármegye kiállítását, hogy nagyboredőre itt a mezőgazdaság, de a gazdasági téren fölmerült hiányok pótlására feltétlenül szükséges a háziipar, s főként a textil-ipar. Mert ezzel munkát adunk asszonyainak, gyermekeinknek, megélhetést, boldogulást biztosítunk nekik és akkor hiába csábítják a lelketlen kufárok vándoruttra székelyeinket.

Igen komoly és nagy arányú akciónak első lépése ez a kiállítás és Iparfejlesztő-bizottságunknak, különösen pedig *Ugron Ákos* főispán elnöknek és *Solymossy Endre* tanárnak izzó fajszeretetéiről és arról tesz bizonyosságot, hogy népünk munkájának irányítása, fejlesztése, gazdasági és ipari érdekeit arra az útra vauunk irányítva, melyen haladva, most bihetetlennek tetsző eredményeket érünk el.

A Szabadságot bekerítették és köröskörül fedett állásokat csináltak. Itt van az állatkiállítás és a vásár. A főbejárattal szemben, a vármegyeház előtti oldalon szép a nagyobb székely tenyésztők nyugati szarvasmarha kollekcziója. Néhány nagyobb birtokos a saját költségén állított ki marhatenyészetet. Ez utóbbiaknak a kollekcziója különösen kiérdemelte a miniszter elismerését.

A mostani kiállítás mintegy háromszáz szébb-nél-sebb tehenet, ökröt, borjat lehetett látni. Tulnyomó a piros-tarka, de a tér jobb oldalán lévő állásokban volt több podolai, van magyar erdélyi állat is. Ilyeneket állított ki Háromszék-megye Aldoboly községe, továbbá több csik- és udvarhelymegyei gazda. A fehérvár mellett látjuk Brassó megye hidegvérű lovait, amelyeket csak néhány évvel ezelőtt kezdtek tenyészteni fehér ökr helyébe igába. A lótenyésztési részben a tér egész jobboldalát az egyes községek különböző fajtájú gazdasági lovai foglalják el. A legtöbb figyelmet érdemelt itt az apró havasi ló. Ilyeneket *Dörner Béla* min. megbízott állított ki oroszhegyi gazdákkal.

Az állatkiállítás másik része a Pótsa-parkban van. Itt sertést, juhot és baromfit, nyulat és méhet látunk. A kiállító székely gazdák, szövetkezetek és nagyobb birtokosok is. Kevés hajtán száz drb sertés van együtt, jobbára a székelyföldön való tenyészté-

alkalmas fajtából. A jubkiállításban van mindenféle fajta, az eredeti hosszú gyapjas székely juhtól kezdve egész a meriuiig, körülbelül 150 drb. A barokkiállítás csupán a gazdaságilag fontos fajokra terjed ki; a diszbaromfit mellőzi. Van sok szép emdeni lud, pekingsi kacsa, sárga és fehér orpington tyúk, amerikai szikla tyúk (plimouth rox).

A Szabadság téren van a mezőgazdasági gépkiallítás is, amelyben számos nagyobb hazai és külföldi gyár vett részt és pedig főleg a székely nép számára szükséges gazdasági gépeket mutatnak be. Célja a kiállítás a részének az, hogy a nép lássa, megkedvelje és alkalmazza a gépeket és így olcsóbbá váljon a termelés.

A gépek között emelkedik egy hatalmas hosszú sátor. Ebben állították ki a gazdasági terményeket: mindenféle gabonát, konyha-veteményt, gyümölcsöt, takarmányt, tejet, vajot, túrot, sajtot, stb. Különös figyelmet érdemel itt a kirendeltség által szervezett gazdakörök és szövetkezetek búza, rozs, árpa és kukorica csoportja. Nagyon szép a gyümölcskiállítás, amely az egész székelyföld gyümölcs-termését bemutatja.

Kiemelkedő rész a pavillonban a kirendeltség által alapított tejszövetkezetek kiállítását és a gidófalvi műmalom kollekcziója. Itt láthatók a kirendeltség működését feltüntető fényképek, javított legelők, cement istállók juhászszal, importált tenyészállatok, tejszövetkezetek munka közben, vajkészítés, a homoródszentpáli szövetkezet hízlalója, a székelyudvarhelyi Juhuturógyár produktumai.

A néprajzi és háziipari tárgyak kiállítását a Mikó-kollegiumban van, hol a látogatóknak Udvarhelyvármegye Iparfejlesztő-bizottságának a textil-ipar bemutatja meglepő szép kiállítását ötlik szemébe. A csoportozat fölül minden textil cikket, ami a gazdaság, háztartás körébe vág.

Szinte szín. Ez a jogy a kiállítás ezen részének. Az ombor szinte szédül, amikor bekerül ebbe a különös, színes világba. A varrottasok s a szöttek azok, amelyek tulnyomó részét teszik e kiállításnak; mellettük a cserép ipar foglal helyet. A székely paraszthimzés, a maga eredeti formáival s egészen különleges beosztásával, immár mint teljesen befogadott áru szerepel a világ piaczon is, ha vaj-

B E L F Ö L D.

A drágaság ellen. Az országos zsiuro elviselhetetlen drágaság magára terelte a kormány figyelmét is. Ebből kifolyólag az ország összes törvényhatóságaihoz kirendelt adott ki. E röndelet a napokban érkezett meg dr. Damokos Andor alispánhoz és főbb rendelkezései a következők:

Az élelmszükségletek kielégítésére szolgáló cikkek árának az utóbbi évek során folyton növekedő emelkedése, egyes ipari cikkeknek, do különösen az élelmi cikkek rohamos drágulása a megélhetési viszonyokat annyira súlyosította, hogy a társadalom széles rétegeiben, főleg pedig a kisebb vagyonnal vagy keresettel bíró osztályoknál az elsőrendű szükségletek reudes kielégítését is megnehezíti.

A kérdés sikeres megoldása részint helyhatósági intézkedéseket s a helyhatóságok rendszeres, állandó és éber gondoskodását igényli, részint pedig oly intézkedéseket tesz szükségessé, amelyek a helyhatóságok jogkörét meghaladva, a kormány s a törvényhozás tevékenységének körébe tartoznak.

A kormány a megélhetési viszonyok könnyítésének kérdését tanu'mány tárgyává tette.

Miután e cél elérésére nemcsak egyes általános és rendszeres intézkedéseket kell lennünk, hanem az okzerüeknek mutakozó intézkedések egész sorozatát ki kell merítenünk, arra hívom fel, hogy a rendezett tanács városok polgármestereinek meghallgatása után jelölje meg mindazokat az intézkedéseket, amelyek a törvényhatóság jogkörén túl a kormány vagy a törvényhozás részéről lennének teendők a végből, hogy közlélemzési viszonyainkban a könnyebb és olcsóbb megélhetés biztosíthatóság s különösen, hogy az elsőrendű szükségletet, főleg pedig a kevésbé vagyonos néposztályok szükségleteit tevő élelmi cikkek ára normális keretekbe szoríttassék.

A közönséges hús, a baromfi, a tojás, a liszt, a főzélékek, a zöldségek, a burgonya, a zseir és szalonna, a tej és vaj s ugy háztartási, valamint ipari szempontokból kiváló fontossággal bíró tüzelőanyagok árára óhajtanók különös súlyt fektetni. Mint, hogy azonban nemcsak élelmezési, hanem általában megélhetési viszonyaink könnyítése az egyik kulcsa társadalmi és gazdasági fejlődésünknek az esetben, ha a közlélemzés körén túl a kereseti viszonyok javítása s a lakások — főleg az egészséges munkaslakások — bérének olcsóbbá tételére is különleges intézkedéseket tartana szükségessé, felhívom, hogy javaslatait ezekre is terjessze ki.

Megvagyok győződve, hogy át van hatva a kérdés fontosságától és sikeres megoldásának sürgetős szükségességétől, feltezem azért, hogy lelkiismeretes alaposággal készíti elő és teszi meg javaslatait.

Miután a kormány ugy saját hatáskörébe vágó adminisztratív intézkedéseit, valamint a törvényhozásnak teendő előterjesztéseit még a téli ülésszak folyamán óhajtanó megtenni, javaslatainak előterjesztését november hó végéig elvarom.

Budapest, 1907. szept. 21-én. *Wekerle.*

egyszer eljut oda. A szött áruk, melyekben *Barcsay* Károly szövögyára vezet, mind a legkifogástalanabbak. Anyagban, szövésben egyaránt elsőrendű dolgok kerültek ki a székely asszonyaink szövözékéről. A rongypokrocztól kezdve fel a műszövésig mind bennfoglaltatnak a kiállításban és asszonyneünk kiváló kézügyességéről, izléséről tesz bizonyosságot.

Az izléses csoportosítás, művészi elrendezés *Uargita* Nándor szakiskolai igazgatót dicseri, ki fáradhatatlan buzgalommal sietett az Iparfejlesztőbizottság intencziói támogatására. E kiállítás Darányi miniszter figyelmét is felhívta sőtjába alkalmával, kinek aztán *Solyomssy* Endre nyomban elő is adta, hogy a kiállítást miért rendezte Udvarhelymegye Iparfejlesztőbizottsága. Ez a kiállítás első sorban arra a kérdésre ad választ, termel-e a székely nép ipari forgalomképes árukat, illetőleg, hogy helyes irányítás s céltudatos vezetés mellett lehet-e nemzetgazdasági tökélt kovácsolni a székely nép ipari tudásából. A válasz erre csak az lehet: igen! Népeünk a maga meglehetősen nagy elhagyatottságában sok olyan forgalmi értékű cikket gyárt, melyet helyes és célirányos intézkedéssel, rövidesen kereskedelmi cikkké lehet tenni. Ezért szükséges a házi ipari bazár, melynek tervezett *Solyomssy* Endre egy füzetkében megírta és amelyből egyet a miniszternek is juttattak.

Érdekes az a kimutatás is, mely azt tünteti fel, hogy Udvarhelymegyében 10 ezren tudnak szöni, fónni és ami ujra Iparfejlesztőbizottságunknak céltudatos munkájáról tesz bizonyosságot.

A megnyitás napján déiben bankett volt, mely után a miniszter a küldöttségeket fogadta; *Ugron* Ákos főispán a székely birtokosok novében üdvözölte a minisztert.

Vármegyénkben a következők keresték fel a kiállítást: *Ugron* Ákos főispán, Dr. *Kovácsy* Albert, Dr. *Gyarmathy* Dezső országgy. képviselő, *Ugron* Zoltán földbirtokos, *Dorner* Béla miniszteri megbízott, *Solyomssy* Endre tanár, *Uargita* Nándor, szakisk. igazgató, *Barcsay* Károly kereskedő, *Szöllösi* Samu bérlő és mások.

A kiállítást 2-ikán, szerdán, rekesztették be.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, okt. 4.

Kedd reggel óta — a kiegyezési tárgyalások tovább folytatására — Magyarországon idöznck az osztrák miniszterek. Eljöttek, hogy magasra srófoljt követelésekkel egy újabb próbát provokáljanak, egy újabb olyan mérközést, mely csak ugy vezethet eredményre, ha az osztrákok józanul, méltányos belátással kívánják a régi mederbe beleterelni az egybefonódott gazdasági életünket. A magyar kormány teljes tudatában az országos vágyaknak, feltétlenül megkíván maradni azon a ponton, hova egyfelől állásfoglalása, másfelől meg a nemzet osztatlan bizalma szögezte le. Nem szemfényvesztésről és nem görögthüzes csepirágásról van szó, de egy elszáut küzdelemről, mely küzdelem végre kell, hogy valamelyes pozitív bizonyossággal vigye előre a magyarság ördekeit. Nehéz válságokon ment keresztül az utóbbi években Magyarország, az alkotmányos megpróbáltatások után sötét, önkényes czzári rendelkezésekkel telt idők jöttek, azután meg egy gazdasági megroppanás bénította meg erőinket. Ideje hát, hogy a kiegyezési tárgyalások immáron végülükülnek tetsző tovább huzódása megszakadjon és tető alá kerüljön a gazdasági megegyezés. Az az idö, amit most élünk, nem a bizonytalan kísérletezés, de az eredményes munka, az öntudatos alkotás idöje. És elvégre egyszer csak végére kell jutnunk a még most is folyó gazdasági hercze-burczának.

— A mint a hadseregben hive vagyok az egységnek, ugy az egység hive vagyok az állami életben is és Magyarországon ez az egység nem lehet más, mint magyar: — egy beufentesnek jelzett, előkelő politikai kapacitás adja e mondatot a trónörökös szájába.

Magyarország eljövendő ura, a monarchia trónjának várományosa a hazug híreszteléseknek, a kősa ráfogásoknak egész légijót csapta agyon ezzel a mondatával. Öblös torkok kikiáltották őt a magyarság ellenségének, ráfogták, hogy minden izében és czéltudatosan józanul klerikális és, hogy ellensége minden alkotmányosságnak és magyarán szólva, futyul a törvényre. Joggal látták hát sötétnek elkövetkezendő jövendönket azok, akik hivei a magyar államiság jogalapokra fektetett kiépítésének és akik egy újabb határadással tartanak egyenértékűnek minden abszolutizmust. A főntebb cziált kijelentés mindent megmondott, éles czáfolata a gazdátlan s amellet fötételül hazug híreknek és mindenestre olyan, hogy csak határozottabbá, öntudatosabbá érleli a lelkeknek jobb jövendökben való hitét.

Az október 10-iki tüntetésre — s ezt hivatalos értesítések mondják — méltóan adja meg a választ a kormány Amint összeül a parlament, a képviselőház elé terjeszti nyomban a választói jog reformjáról szóló javaslatait a belügyminiszter. A modern néző pontból látott szocziális bajoknak egész sokasága vár megoldásra, s ezeknek egyik leghaugsabb, legégetőbben sürögs része, a választói jog reformja. Arról szó sem lehet, hogy a parlament odadobja az országot nemzetellenes nemzetiségi és nemzetközi koaliciójának; a magyarság hegemoniájának megóvása e kérdésben ugyanmilyra súlyos és annyira messze járó következzésekkel van egybefüzzve, hogy valami leskiismeretlen reformról szó sem lehet. A holnap alapjait kell lerakni és ha már építünk, hát önönmagunknak építsünk.

Amióta elmúlt a nemzeti ellentét, amióta helyreállott a béke Magyarországon, nem foglalkozott velünk annyit a külföld mint mostanában. Björnsontól kezdve a Párisban gombamódra termő apró szemlékig, a nagy berlini lapoktól kezdve a bukaresti újságocskákig nem vehetünk kezünkbe külföldi lapot, hogy valami magyar foglalkozású közleményre ne akadjunk bennük.

Sajnos, nem mind örvendetesek ezek a cikkek. Egészen eltekintve attól, hogy mi az elvi álláspontjuk, hogy szimpatizálnak-e velünk politikailag, vagy sem, mérget és boszuságot okoznak azzal a tömérdék, alapvető tévedéssel, amelylyel a magyar ügyet tárgyalják. Sajnos, év-

tizedek kitaró munkájának sem sikerült odáig viinni, hogy amig mi nagyjából tisztában vagyunk a legapróbb balkán állam közgyi helyzetével is, a mieink főbb vonásainak ismeretét hiába várjuk a külföldtől.

Az ugynevezett újságírói felületességen kívül itt más is közrejátszik. Tessék megnézni a francia lapokat, a naponta megjelenőket és a nevüket. Itt egy szláv cikkk, ott egy a románok helyzetéről, amott a horvát kérdéssről.

Meg lehet állapítani, hogy a külföldi sajtó, a külföldi közvélemény egy jelentékeny részét a magyarországi nemzetiségiel látják el anyaggal. Ha ezzel tisztában vagyunk, nem kell tovább töprenkedni azon, hogy az idegen közvélemény miért emlékezik meg rólunk annyi ferditéssel, annyi tévedéssel kapcsolatosan.

Székelyudvarhely népoktatása.

— A közgyi iskola államosítása. —

A miniszter a város feltételeit elfogadta.

Székelyudvarhely, okt. 4.

Közimert dolog, hogy városunknak viszonylag legnagyobb az értelmisége az egész országban. Az is tény, hogy ezen nagy értelmiségi intellektuális szükségleteinek kielégítésére közgyfokú közoktatási intézetekkel példátlanul gazdagon el vagyunk látva. 8000 lélekre van három közgyiskolánk.

Éppenséggel nem nyilatkozhatunk ilyen kedvezően a város népoktatásáról. Ennek fejlődése és haladása nem tartott lépést a közgyfokú oktatás haladásával. Ugy annyira nem, hogy akárhány közgye van a vármegyének, amelynek népoktatása fejlődöttebb, mint a székvárosé. Sem a népoktatás törzsintézménye: az elemi iskola, sem legalsó tagozata (óvoda), sem felső tagozata (polgári, felsőbb l. iskola) nem fejlődött a kulturszükségletek arányában. Városi elemi iskoláink elégtelenek, kedvezőtlenül, a törvényes kellékeknek meg nem felelő módon elhelyezettek; óvodánk csak egy van, az is inkább luxus intézmény az értelmiségi gyermekek számára, mint óvó intézet az óvársra szoruló gyermekeknek nevelésére; polgári leányiskolánk igen szépen fejlődött, de tovább fejlődését megakasztja a helyiség hiánya. Mostani helyén máris annyira tulsufolt, hogy a szük tantermekbe több tanulóat beszorítani nem lehet.

A város népoktatásának felkarolása, a szükség mérvéhez való fejlesztése régibb keletü törekvése a város és vármegye irányadó tényezőinek. Sajnos, a kultura csendes tevékenységére hátrányosan ható bizonytalan politikai állapotok egyre hátráltatták, egyre késleltették városunk népoktatásának rendezését és megfelelő fejlesztését.

A közgyi elemi fuiskola államosításának és ezzel kapcsolatosan a népoktatás alsó és felső tagozata fejlesztésének fonala a nemzeti küzdelem lezajlása után vétetett fel ujra.

Örömmel hozzuk olvasóink tudomására, hogy ez uttal eredményesen. A vallás és közoktatásügyi miniszter a városnak a fuiskola államosítására vonatkozó feltételeit csaknem mindenben elfogadta. A legnagyobb lépés a város népoktatásának megfelelő fejlesztésére ezzel megtörtént.

A város képviselőtestülete az óvoda államosítását és megfelelő fejleztését és a polgári leányiskola megfelelő elhelyezését a közgyi iskola államosításával kapcsolatosan kívánta biztosítani. A miniszter a város kívánását ilyen formában nem teljesíthette. Nem azért, mintha ki akarna térni az óvoda és polgári iskola ügyének rendezése elől, hanem azért, mert a kapcsolással még további hosszas tárgyalások váltak volna szükségessékké. Ekként a közgyi iskola államosítása, a tulajdonképen való népoktatás rendezése, a legsürgösebb feladat, halasztást szenvedett volna.

A kikapcsolás megtörtént. A közgyi iskola államosítása, fejlesztése immár bevégzett ténynek mondható. Ez nem jelenti az óvoda ügy és a közgyfokú leányoktatás rendezésének elejtését, csupán némi halasztását.

A fejlődés menete most már ez: Először rendbe jövünk az elemi iskolákkal, azután államosítjuk az óvodát, kapcsolatosan kérünk a város északi és déli szélén meg egy egy óvodát a ugyancsak egyidejűleg, de önállóan kérjük a polgári leányiskolánk állami felsőbb leányiskolává való átszervezését és megfelelő elhelyezését.

E sorrend szerint első legsürgősebb teendő a községi elemi iskola államosításának tető alá hozása. Mihelyt ez megtörtént, a többi nyomban következik.

Miként említettük, a miniszter a város államosítási feltételeit elfogadta. Ezen feltételek legfőbbje az, hogy a város egy 12 tanteremmel, a szükséges mellékholységekkel, igazgató tanítói lakással ellátott központi iskolát és Szombathalván egy 2 tanteremes iskolát épít s bocsát az állam rendelkezésére. Az állam adja a szükséges tantereket és az építési költségen törlesztésének tartamára visszabocátja a költségen törlesztés céljaira az 5 százalékos iskolai adót és a tanítók ez időszertüti személyi járandóságait. E visszabocsátott járandóságok évek hosszú során

át, olyan nagy összeget képviselnek, hogy az építést tulajdonképen az állam teljesíti.

Aki az iskolaállamosításokat figyelemmel kíséri, tudja, hogy a székelyudvarhelyi községi iskola államosításának feltételei olyan rondkivül kedvezők, aminőnél kedvezőbb feltételek mellett iskolaállamosítás még nem történt. Nem kételkedünk benne, hogy a város képviselőtestülete e tárgyban legközelebb tartandó közgyűlésében egyhangulag hozandó határozatával fogja az államosítási feltételeket elfogadni s a város népoktatásának egységes fejlődését biztosítani.

Alispán jelölés.

— Értekezlet a vármegyeházán. —

Az az egy most már bizonyos, hogy Udvarhelyvármegyében a megyei tisztújítás jóval kisebb emócióval fog lezajlani, mint ahogyan a szított hangulatból, mely egyeseket már megtevesztett, következtetni lehetett, s noha még két egész hónap választ el a tisztújítástól, megállapítható az, hogy a tisztviselőkarban személyi változások nem fognak történni.

Ez kétségtelen folyamánya annak a békés munkálkodásnak, melyet Ugron Ákos főispán a multra fátyolt dobva, e megyében inaugurált és annak, hogy az erők nem személyi harcban olvadnak föl, minek eredménye a megye belételeinek minden mozzanatában előrehaladás alakjában megnyilvánul.

Ha csak a mai értekezlet lefolyásából nyert impreszióinkkal bíráljuk is a helyzetet, megállapíthatjuk, hogy a megyei politika képzhető magas nívőn áll. És úgy kell lennie, mert az a legideálisabb politika és közigazgatás, melynek figyelme és tevékenysége kiterjed az élet és gondolkodás minden irányára és minden részletére, s kész a szolgálatában levő tisztviselők érdekeit, — akik tehetőségüket a köz érdekének előbbreviteleért készséggel áldozzák fel — megvédelmezni bár honnan és bármilyen célzattal jövő támadásokkal szemben is.

Hogy mily nehéz feladat van a közigazgatási tisztviselők vállaira nehezede, s hogy a feladatok mily sok oldalúak és szövevényesek, azt valamenyien igen jól tudjuk, s éppen ezért e nehéz és felelősséggel teljes hivatali állásokra a megfelelő egyének kiválasztása kétségtelenül nagymértékben megköveteli a törvényhatósági bizottsági tagok körültekintő figyelmét.

Ily irányban meg is nyilatkozott a mai értekezlet, melyről alábbi tudósítást adjuk:

A december hónap megejtendő restauráció előkészítése, illetve egy megyei koalíciós párt megalakítása végett Ugron Ákos főispán ma délutánra a vármegyeház kiastermébe értekezletet hívott egybe. Az értekezleten mintegy 100—120 bizottsági tag jelent meg.

Ugron Ákos miután üdvözölte a megjelenteket, kijelentette, hogy az értekezletet, mint a megyei koalíció elnöke hívta egybe azon okból, mivel a megye irányítására nézve szükségesnek tartja egy megyei párt megalakítását, mely független minden politikai párttól; nem csinál politikát, de a közügyek nevezetesebb eseményeiben egyöntetű állást foglal. Célja lesz e pártnak, úgy mond, hogy a vármegye tisztviselőkarának becsületét minden rágalmazásokkal szemben megvédelmezze, s a közelgő választások jelölésében állást foglaljon. Békét akar a vármegyében, mert ez a székelység érdeke s nem fogja tűrni, hogy egyesek kortesfogásai e megyéből Marostordát csináljanak. Végül kéri a párt megalakítását. (Éljenzés.)

A tisztikart a következő eredménnyel választották meg: a megyei koalíciós párt elnöke lett: Ugron Ákos főispán, alelnökei: Soó Gáspár és Ugron Zoltán, titkár: Tamás Albert, jegyzők: Dr. Pál Ernő, Dr. Vass Lajos, Becsek Aladár.

A megalakulás után Sándor Mózes szólal fel. A választási mozgalmak megindultak, úgy mond, és mindenki olyan eszközökkel szolgálja érdekeit,

milyen meggyőződésével megegyezik. Azonban olyan jelenségek észleltek, melyek gondolkodásra késztetik az embert és ez, a zsurnálisztikának a személyeskedésre való felhasználása. Indítványozza, miszerint mondja ki a párt, hogy az ilyen természetű mozgalmakat elítéli, perhorreszkálja. (Elnök indítványt elfogadottnak mondja ki.)

Dr. Kovácsy Albert szükségesnek tartja, hogy a jelölés megejtessék. Kassay Ákos ezt ellenzi. Daniel Lajos szintén szükségesnek tartja a jelölés megejtését, azonban először szükségesnek tartja, hogy a főispán a tisztviselőkre nézve nyilatkozzék.

Ugron Ákos: A tisztviselők becsülettel és hűségesen megfelelnek feladatuknak. Ohajtja megválasztásukat. (Éljenzés.)

Jeddy Tamás helyesli a főispán eljárását, ki megbocsát, azonban ezt ő nem teheti a keresztúri járás főszolgabírájával szemben. Gróf Mikos János felszólalása után elnök felteszi a kérdést, hogy ohajtja-e a párt a jelölések megejtését? (4 kivétellel az összes megjelentek ohajtják.) Elnök eredményt öoncuálja.

Pálffy Dénes indítványozza, hogy alispánnak a párt Dr. Damokos Andort jelölje. (Éljenzés.)

Dr. Gyarmathy Dezső hosszabb felszólalásban fejti ki, hogy miért nincsen Damokos Andor jelölése mellett. A személyi ellenszenvon kívül, hivatkozik az ezelőtt öt évvel lejárt fegyelmi ügyére, továbbá az 1905. évi választások alkalmával általa elrendelt lovas-atakra, melyet alispán 48-as választók ellen intézett. Felemlíti a nemzeti küzdelemben tanúsított magatartását. Félti a főispánt, hogy olyan klikk befolyása alá kerül, mely Damokos tartását erőszakolja.

Elnök szükségesnek tartja kijelenteni, hogy ő a Damokos ellen vezetett és sokszor emlegetett fegyelmi aktáit átvizsgálta. Tudomása van arról, hogy az, aki a fegyelmi vizsgálat vezetésével meg volt bízva, alispánnak nem volt barátja, s így a vizsgálat a legnagyobb szigorral lett megejtve és ennek dacára sem merült fel semmi olyan körülmény, mely őt becsületében távolról is érintené; egy lezárt ügyet felhozni ellene, nem tartja megengedhetőnek. (Hosszantartó éljenzés.)

Deák Miklós meg van győződve arról, hogy akire a büro bélyege rányomatott, azzal a mi főispánunk nem szolgálja. Ha ő neki az a kívánsága, hogy tisztviselőkar maradjon, úgy ő ezt nyugodtan elfogadja. Tény az, hogy ha az alispán a nemzeti küzdelem alatt magasra emeli a zászlót, jobb szerette volna, azonban azt tartja, hogy aki közületek nem hibás, az vessen ő rá követ. A főispán a béke jelszava alatt akar itt kormányozni, úgy ezt fogadjuk el és feladjuk a multak sérelmeit. Végül helyteleníti a Jeddy felszólalását.

Daniel Lajos: Lenet félreértette Gyarmathyt, de szeretete volna, ha személyi okokból nem ő szólal föl. Azt mondja Gyarmathy, hogy ő félti a főispánt, hogy klikk uralma alá kerül. Szólok nem úgy ismeri főispánt, kit 5—6 ember ide-oda vezessen. Míg ő ül a főispáni székben, meg van győződve, hogy addig e megye érdekei olyan kézben vannak letéve, mely e megye boldogulását önzetlenül munkálja. Kéri Gyarmathyt, hogy nyilatkozzék.

Elnök: Csodálja, hogy Gyarmathy nem vette észre, hogy klikk uralma alatt nem áll. Minden tényben a közérdeket tekintti, s így azért nem hogy ő (Ugron) állana befolyás alatt, de igenis az ő befolyása alatt áll a tisztviselőkar, mert nem pártpolitikát követ, hanem a közboldogulás. (Lelkes éljenzés.)

Daniel Lajos csatlakozik a Damokos jelöléséhez.

Dr. Válcik Ferencz: Gyarmathy Dezsőt alispán ellen, saját nyilatkozata szerint, ellenszenv vezetői. Kéri a bizottsági tagokat, hogy személyes indokok által közügyekben magokat ne engedjék vezetettetni. A bizottsági tagok egy átruházott hatáskört gyakorolnak, s így a személyi indokok háttérbe kell, hogy szoruljanak. Ezután áttér Damokos fegyelmi ügyére, és kijelenti, hogy ha Damokos fegyelmi ügyében legilletékesebb hatóság hivatalvesztésre is itéli, még abban az esetben is választható volna. Igen ám, csak hogy az ítélet éppen az indokok alapján nem ez volt, s most nekünk nincs jogunk másodfokulag e befejezett ügyben bíraskodni. Ez sem nem gavallóros, sem nem igazságos eljárás volna. Ha voltak rendetlenségek, az tisztára az akkori praxis hiányának tudható be, s azért megbűnhődött. Ez a fegyelmi ítélet a legnagyobb indok arra, hogy ez állásba fiatal embert beültetni nem szabad; ez arculcsapása volna a vármegyének és joggal fordulhatna a megye azok ellen, kik ilyen bakklövést követtek el. Tény az, hogy alispán a nemzeti küzdelem alatt nem viselkedett úgy, ahogyan az ügy követelte volna, azonban ezt tessék hibának betudatni másnál is. A főispán kijelentette, hogy nem akarunk rekriminálni. No hát úgy az ilyen főispán vezetése mellett forrjon össze ez a társadalom, egységes erővel menjünk neki minden jöhető küzdelemnek; meg-edzve, egyetértve legyen erős a társadalom. Ennél helyesebb elvet főispán nem állított fel, s ezért volt az, hogy e megye nagyobb megrázkodtatások nélkül jutott el a béke révébe. Meg van győződve, hogy akik hibások voltak, megbánták tettüket, azonban nem úgy képzünk jövőre harczkész embereket, ha büntetünk, de ha a fátyolt borítunk a multra. A mi pedig az atakot illeti, az bírósági eljárás tárgyát képezte; a bíróság pedig úgy ítélkezett, hogy Damokos abban nem hibás. Elismeri, vannak hibái Damokosnak, azonban kéri, hogy előnyös tulajdonságai nincsenek? Nézzé meg Gyarmathy Dezső az aktákat, melyeket hét évvel korábban elintézték és azokat, a melyeket azóta. Látni fogja a haladást. Damokos a közigazgatásra rátermett, képzettsége elismerésre kész, meg van benne a jóakarát. Nem tudja, hogy miért kellene kiemelni az alispáni székéből? Ennek deprimáló hatása volna az egész közigazgatásra. Miért dolgozzon akkor egy tisztviselő, ha munkáját, szorgalmát így jutalmazák? (Igaz! Úgy van!) Ismeri azokat az ügyeket, melyeket Damokos elintézett, és állíthatja, hogy azok elintézésében mindig közérdeket és törvényt nézte s nem lehet indok a kiemelésre az, hogy pertut valakivel nem ivott. Damokos érdemei elegendők, hogy a törvényhatóság őt jelölje és meg is válassza. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Elnök felkéri a jelenlevőket, hogy akik Damokos megválasztását akarják, azok a terem bal oldalára csoportosuljanak. (Megtörténik. Jobb oldalon egyedül Gyarmathy Dezső marad.) Felkiáltások: Eljen Damokos Andor!

Damokos öríási éljenzés közben megjelenik a terembe és körülbelül a következő szavakat mondja:

— A megnyilatkozott bizalmat hálásan köszöni. A közigazgatási pálya, úgy mond, a legszebb, mivel a tisztviselő munkáját bizalommal jutalmazták. Nem igyekezett soha a népszerűséget hajlászni, mivel úgy gondolta, hogy ha pártatlanul, buzgalommal, a népert dolgozik, kötelességének eleget tett. Ez vezetete minden ténykedésében és vezetni fogja jövőben is. Egy nyilatkozattal tartozik, és ez a politikai magatartása. Erről eddig nem beszélhetett, mert úgy vehették volna némelyek, hogy korteskedik, ezt pedig perhorreszkálja, mert meggyőződése az, hogy akit bizalással akarunk megnyerni, azt leantnyesszük. Most azonban e perc hatása miatt igéri, hogy következzenek el bár nehéz napok, ő lesz az, ki a zászlót kibontja. (Hosszas éljenzés.)

Elnök a megjelenteknek köszönetet mond és a gyűlést bezárta.

A közös konyharól.

Hszékelyudvarhely, október 6.

A mai igazán nehéz megélhetési viszonyok között mindenki keresve keresi azon dolgokat, melyek lételet és fenntartását könnyebbé, de helyesebben szólva lehetségessé teszi. A cselédség nem létele, de a mi kevés van annak rosszasa, használhatatlansága, mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy valamely uton módon biztosítsa a megélhetést. Minden rettenetes módon drágul, úgy hogy a ki csak 10 évre is vissza

gondol, látja, hogy az árak csaknem mindonben a kétszeresére emelkedtek.

De a jövedelem, különösen áll ez a tisztviselőkre, csaknem annyi mint akkor, de élni, s legalább megélni épügy kell és muzáj. A gyomor nem változott, s nem is fog soha oda össze huzodni, hogy a tudósok jóakarata szerint mellénysebben magával vihesse a napi élelmet.

Az életért a létért való küzdelomben a nő is kivieszi méltóan osztályrészét. Eltokintva a házi gond, a házvezetésétől, sok ezeken vannak arra kényszerítve, hogy saját munkájával, legyen kézi vagy észbeli, maga keresse meg kenyérét. És ez áll nemcsak azokra a kik csak magukért, vagy mondjuk szülőikért kényszerítettek kenyérkereső pályára lépni, hanem vonatkozik azokra is, a kik már férjhez mentek és mégis a megélhetés miatt kényszerítve vannak arra, hogy keressenek, hogy dolgozzanak.

Gazdasági viszonyaink oda jutottak, hogy ma-holnap sem az nem lesz a mi megénni a nagy drágaság miatt, sem az a ki mögött, ha tudunk is valamit méregdrágán megvenni.

E nehéz viszonyok, a tulhajtott szocializmus kényszerítette az emberiséget, még a kihaló idealizmus árán is, oly módokat találni ki, a mi a nőt felmenti a konyhától, s utat enged más irányu tevékenységre, lehetőleg oly módon, hogy ezáltal a kedves, az ideális családi élet, családi kör változást ne szenvedjen.

Eljutottam tehát tulajdonképpen tárgyamhoz a közös konyhához, a melynek sok hátránya mellett van sok jó oldala is s nem lehetetlen, hogy teljes mértékben be fog válni, bár igen sok változáson kell átmenjen a míg eléri a maga tökéletességét.

Legelső, nagycsomó lemondás. A ki eddig 6 fogásos ebédet evett, meg kell elégedjek 3-al, s a ki egyet evett, el kell dobjja a más két tál ételnek árán vett selyem szoknyáját s szintén csatlakozni s 3 hoz, szóval egyik mondjon le az ételben való fényüzésről a másik a selyemszoknya és cifra kalapról.

Ez a legelső feladat volt. A második az egymás iránti szeretet és tiszteltet s a mi a fő a becsülés. Mert: négy hölgy, mondjuk hetenként más-más ügy, összeállítja a heti menut, s akkor az egyik szerényen ajánlja, hogy péntekre legyen bab-leves, a másik mondja, hogy ne indítványozzon teknős békát, csak azért, hogy lássák, mintha nála úgy lett volna.

Tiszteljük egymásban a jóakaratot s becsüljük az előre törekvést. Ha valaki egy gradussal alább van, ne nézzük azt le a közös konyha bizottságában, mert nem szabad meglepedkeznünk arról, hogy születésünk percében egyenlők valánk.

Ha mindezekre elhatároztuk magunkat, s komoly a szándék, hogy kéz a kézben egy szívvel lélekkel küzdünk ezen szociális eszme mellett, akkor neki lehet fogni a közös konyhának, mert okos gazdálkodás mellett lehetetlen, hogy be ne váljék. Igaz eleinte s talán jó ideig érezni fog a vendéglő forma rajta, de ha már beleszoktunk és oly kellemes, mint adabaza az édes kis asztal fözte volna, a ki addig a míg az ebédet főzte volna, addig valamely hasznos dologgal töltötte idejét. S higgyék meg nekem a gyerekekre is nagyobb gondot képes fordítani, úgy hogy az alig ficsperedett gyerekek nem lesznek már ifjú aggok. Nevelési saját élet tapasztalatja alapján, s nem kell valamely hitvány cseledre bízni leglétfentebb kincsét.

Okosabb, helyes gazdálkodással sok mindent lehet elenyészten a hátrányokból. Jó előre és jó időre be kell szerezni mindent, s akkor nem következik be mint Becskereken, hogy már 6000 korona defícitall dolgozzék. Nem csoda, első volt, az összes hibákkal telve. Még a zsirt is úgy kellett venni kiló számba.

Röviden ismertem a nagybecskereki közös konyhát, a melyet legjobban ismerem.

A ki a közös konyhába akar lépni egyszerűs-mindenkorra fizet egy bizonyos összeget felszerelésére, a mi Becskereken, Szegeden és Temeváron 20 korona volt.

A közös konyha Becskereken egy teljesen különálló épületben van és ott bent lakik a gazda, a ki minden szükségletet beszeres és a gazdaszony a ki ebből előállítja az izletes ebédet és vacsorát. Középen van a konyha és egy nagy, széles folyósó a hol az ételhető cselédek várnak a kiosztásra. Minden ételhordó megjelenésekor egy számat kap és ezen sorrendben osztják ki az ebédet, a mely déli 12 és estvéli 6 órára van készen, de 2 óráig és 8-ig bármikor lehet utánna menni. Ugyanez udvaron, de hátrább vannak a ketreczek és ólak stb s ezeknek

gondozása egy udvarra van bízva. Utánna egy rács következik a e mögött van a zöldeges kert. A mióta ilyen gazdaságosan kezdenek bánni, azóta a defícit is kezd elenyészni. A kamrákban most már közvetlen a gyárból beszerzett holmik állanak vagy garndadárban. A jégveromben áll a hus egészen frissen.

A gazda végzi a bevásárlásokat, ő gondolza a raktárokat s ő adja át a szükséges dolgokat a szakácsnőnek. Bocskeréken ezidő szorint egy főszakácsnő, egy segédszakácsnő és egy konyhaleány van felfogadva a gazda és az udvaros mellett.

Az ebéd déli 12 órára van készen s akkor megkezdődik a kiosztás a számat sorrendjében. Egyszerre négy ételhordó lép a kiosztáshoz, s a gazda bomondja az adagot, mert, ha valakinek vendégei vannak, innen vitethet ebédet, ha előre bejelentette. Az étel kiosztás hamarosan véget ér.

Ebéd csütörtökön és vasárnap 4 tál étel, más-kor 3 és a vacsora 2 tál, egy sült és tészta. Ennek ára 70 korona. Az adagok meglehetősen nagyok

Az egyesületnek, mely feenntartja e konyhát megvannak a saját tisztviselői. Elnöke Becskereken Dr. Nagy Dezső ügyvéd, egy rendkívül temperamentumos, minden jóért és szépért lelkesedni tudó uri ember. Az ő kezdeményezésére létesült ez egyesület. Talán kibírja a most bekövetkezett nehéz viszonyokat e konyha, s igazán elvülhetetlen érdemeket szerez az elnöknek.

Nagy és terhes s talán végzetes is lehet a konyhára a folytonos ki és belépés, a tagoknak folytonos változása, a tagok számának folytonos hullámzása.

Ennek rendezésére is kell valamely módot találni, mert életkérdés ez rá nézve.

Becskereken hétről-hétre más-más négy hölgy állapította meg a menut s ez így van most is gyakorlatban, pedig... pedig... ez egyike a legnehezebbeknek.

Nem töltöm tovább az időt vele, hiszen, ha komolyá változik az eszme, hogy városunkban is létesül, megismerjük minden oldalról.

Marosvásárhelyen f. hó 1-én nyílt meg, de még kritikát mondani róla korai volna. Legfőlegb annyit, hogy ezen konyha létesítésével 50 család tüzhely aludt ki s az első napi konyhapénz 128 kor. 65 fill. volt, melyből azonban megspóroltak 16 kor. 14 fillért.

Az ebéd: husleves koczka-tésztaival, marhabus burgonyával és paradicsom-mártással, bélszin-pecsenye burgonyával és írósz tészta. Vacsora: tulipán-szelet rizsszel. Ezzel meglehetősen elégedve a tag, feltéve ha nem nagy ur.

Egyre legyen szabad figyelmeztetnem az intéző köröket, hogy ha komoly a szándékuk, siessenek vele, hogy a téli szükséglet beszereshető legyen

Összintén elmondottam véleményemet és tapasztalataimat a közös konyháról, bírányait és előnyeit egyaránt. En részemről óhajtom hogy létesüljön városunkban is, mert sok hátránya mellett van sok, de sok előnye is.

A megyeházból.

Udvarhelyvármegye őszi közgyűlése.

Székeljudvarhely, okt. 5

Udvarhelyvármegye törvényhatósága mai nap tartotta őszi rendes közgyűlést s ezzel egy újabb dokumentumot nyújtott arra, hogy a közigazgatás jelenlegi állapota a kedélyek teljes megnyugodását hordja magán E „szegény zaklatott vármegye“ vezető férfiai közös munkálkodással arra törekednek, hogy e békés állapot véglegesen megtartsák, a melyre most a széleskörű szükség van s amelyre a legutóbbi évek politikai története megadja a magyarázatot.

Hogy a mai közgyűlés a békés munkálkodás jegyében folyt le, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a közel 400 pontos tárgyszorozattal rövid 2 óra alatt végeztek, noha az érdeklődés a bizottsági tagok körében szokatlan nagy volt.

A főispánt Dr. Damokos Andor alispán indítványára Soó Gáspár elnököle mellett Ugron Zoltán, Dr. Mezei Ölon, Szabó Gergely, Sperker Ferencz, Szabó István tagokból álló küldöttség hívta meg.

Ugron Ákos főispán megnyitójában szívélyes szavakkal üdvözölte a bizottsági tagokat, s részvétel megemlékezett Kassay Dzsó biz. tag elhunytáról, kinek emlékét indítványára, jegyzőkönyvre vették.

Ádám Albert főjegyzőnek és Ugron Zoltán biz. tagnak a napirendre tett javaslatainak elfogadása után, áttértek a kormány-rendeletet tárgyalására. A

közgyűlés tudomásul vette a községi- és körjegyzők f. évi illetményo fedezésére 16 ezer kor. államsegély kiutalását. A belügyminiszternek a gyermekvédelmi bizottság megalakítására vonatkozó rendelete alapján Barabás Andrást és Dr. Pál Árpádot a biz. megválasztották. A gyámpénztári tartalékalapból 2531 koronát az elhagyott gyermekek segélyalapja javára átutaltak. A tartalék munkások elszállítása ügyében intézkedő földmiv. min. rendeletet tudomásul vették.

Dr. Václavik Ferencz és dr. Pál Árpád indítványára a rendes közgyűlések számának és idejének megállapítására vonatkozó szabályrendeletet alkotmányvédelmi szempontból oda módosították, hogy az országgyűlésnek királyi rendeletre történő feloszlata után, a megye havonta ismétlődő rendes közgyűlést tart.

Ugron Zoltán a következő indítványokat adta be:

1. Irjon fel a vármegye közönsége a magyar kir. földmívelési kormányhoz oly értelemben, hogy a szerb, de egyáltalán a keleti államokból az élő állat behozatalt feltétlenül tilalmazandónak tartja, s minden ezt megkönnyítő egyezményt szépen induló állattenyésztésükre végzetesnek tart állatállategészségi okokból.

Adjon e felirat kifejezést annak is, hogy a vármegye gazdalkozásának aggodalommal szemlélő a behozataltak leszurt állapotba való engedélyezését is, mert még ha a vámok magassága meg is ütné a Németbirodalomnak velük szemben alkalmazott tételeit, akkor sincs kiegyenlítő a mi előállításunk költsége a keleti államokéval szemben különösen azon kisgazdák szempontjából, kik utolsó időben magas áron vásároltak földet, de különben sem méltányos, hogy mi, kik annyit áldozunk az állategészségügyért, álljunk a konkurrencziát ezen államokkal, kik ezért mit sem tettek.

2. Irjon fel a vármegye közönsége azon anomália megszüntetésé végett a földmívelési kormányhoz, hogy a korpa és egyéb takarmány cikkek külföldre kedvezményes díjtellel szállíttatnak, míg a belföldi kedvezményeket a kereskedelmi kormányzat megszüntette.

3. Tekintettel az ez évben dúló takarmány-szükségre, kéressék meg a földmívelési kormány az általunk már a nyáron kért takarmány kiviteli tilalon elrendelésére, mert minden jel arra mutat, hogy ha a takarmány árak még háguak, akkor állattenyésztésünket még a legutóbbi száraz évnél is végzetesebb csapás éri.

Mindhárom felirat hozzájárulás végett megküldendő az összes társatörvényhatóságoknak.

Az indítványokat a közgyűlés Hlatky Miklós azon pótindítványával fogadta el, hogy az első indítványt táviratilag terjesszék fel.

Dr. Kovácsy Albert indítványát, melyszerint a székeljudvarhely—gyergyószentmiklósi vasuti összeköttetés mielőbb létesíttessék, elfogadták s evégett felírnak.

Soó Gáspár alábbi indítványát a közgyűlés szintén egyhangulag elfogadták. A nagyhorderejű indítvány így szól:

Mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a közelgő általános tisztújításokra tekintettel, helyteleníti a korteskedésnek azon az újabb időben tapasztalt módját, mely nem a közszolgálat vagy a közélet terén szociet érdemekre támaszkodva, hanem apróbb, némelykor a tisztviselői állás méltóságával össze sem ferő szivességek tétele, jogosulatlan előnyök nyújtása, más tisztviselők egyéni becsületének megtámadása, személyes harcok és surlódások előidézése árán akar érvényesülni s magának szavazatokat szerezni.

Kimondja végül, hogy a vármegye összes erejét, a netán eljövendő nagy elvi harcokra kívánja fenntartani s jelenleg nem a társadalom széttagozását és békéjének feldúlását, hanem az erők egyesítését, amár megteremtett társadalmi rend és egyetértés ápolását és fenntartását tekinteli legfőbb feladatának.

Az indítványok tárgyalása során elhatározta a közgyűlés, hogy Győr vármegye átiratára felir a földmívelő nép terheinek enyhítése érdekében. Kolozsnagyének egy vesztegesség elleni oltó intézetnek Kolozsváron való felállítása ügyében kelt feliratát, pártoló felirattal támogatják, szemben a Kassay Ákos indítványával, ki azt Marostordában óhajtaná felállítani. (Derűtség.) Nagyvárad megkeresésére felírnak az osztályorszáját korlátozása végett. Arad megkeresésére felírnak márcz. 15. és okt. 6-ikának nemzeti ünnepként való törvénybe iktatásáért. A

gazdasági érdekképviselet országos szervezése, valamint a büntető törvény hatályának a tényleges szolgálásban álló katonákra való kiterjesztése végett felírunk. A fővárosban létesítendő Árpád-szoborra 100 koronát megszavaztunk.

Dr. Damokos Andor alispán jelentését éljenzéssel egyhangulag tudomásul vették. Örömmel látta abból a közgyűlés, hogy a kivándorlás folyó évben apadt, ugyisint azt, hogy a keresk. miniszter Udvarhely megye útjainak teljes rendbehozatalára 10 éven át évi 100 ezer kor. segínyt helyeztél kilitásba. Az erdek-rákosi utvonalat a vicinális utak sorába felvették.

Az 1907. év végén megüresedő törzshat. bizottsági helyeknek választás útján való betöltési határidőjét okt. 28-ra kitűzték, s a választások mezejtésére a következő elnökök küldöttek ki: Székelyudvarhely Sándor Mózes, Szoutegyházfalva Embry Árpád, Zetelaka Demeter Lórinca, Feudéy Keith Ferencz, Tibód Tamás István, Farczád Gotthárd János, Oroszhegy Soó Gáspár, Bikafalva Ferencz Lajos, Székelydobó Solymossy Endre, Nagyalambfalva dr. Solymossy Lajos, Székelykeresztur Valént-sik Ferencz, Ujszékely Ugrou Zoltán, Kissolymos Adám Albert, Rava Gálly Kálmán, Köröspatak Biró Dénes, Siklód Pap Mózes, Etéd Barsbas András, Farkasiaka Tamás Albert, Kobátfalva br. Orbán János, Tordátfalva Gombos Sámuel, Koroud dr. Lengyel József, Atyba Szabó Nándor, Felsőfőfalva dr. Pal Árpád, Alsófőfalva dr. Pálffy Jónó, Parajd Szabó Gábor, Székelyder. s Demeter Dénes, Patakfalva Becsek Aladár, Homoródszentmárton Szabadi Tivadar Városfalva Szombafalvy Lajos, Oklánd dr. Kovácsy Albert, Homoródmás Ajtay János, Lővete Lántzky József, Vargyas Daniel Lajos, Olasztelek Kisgyörgy Sándor, Magyarbermány id. Gáspár János.

A vármegyei levéltár selejtezését elhatározták, s annak eszközlésére Dr. Damokos Andor, Dr. Válen-sik Ferencz, Kamocsay és Dóczy levéltárnokok, Tompa Árpád, Molnár Károly, Kovács János, Solymossy Endre kiküldeték.

A gör. kel. magyar egyház szervezése tárgyában Ember János tanfelügyelőnek indítványát elfogadták, s avégett felírunk. A törvényhatósági utkaparók fizetésének javítását elhatározták. A megyeház villamos világításának szerződését 3404 korval jóvá hagyták.

A dijuokok szolgálati viszonyairól, az anyakönyvi díjakról, bérkocsi iparról, valamint a társas kocsi iparról szerkesztett szabályrendeleteket elfogadták.

Az Iparfejlesztő bizottságnak a szentgyörgyi kiállításra való részvétele céljából 800 korona segínyt megszavaztak.

Ezután 338 drb községi ügy elintézését tudomásul vették, mire a gyűlés 11 órákor véget ért.

HIREK.

Székelyudvarhely, okt. 6.

Munkába kezdés.

A Székely Társaság ülése.

A mai napnak, október 6-ikának délutáni 3 órájára ülést hívott egybe a Székely Társaság elnöksége a vármegyei ház kistermébe. Alkalmunk volt betekinteni az ülés meghívójába, mely szerint a következő tárgyak kerülnek napirendre:

1. A társaság szervezésének és működése főbb szabályainak megállapítása. 2. A társaság tagjai névsorának összeállítása és taggyűjtés iránt való intézkedés. 3. A társaság pénzalapjának létrehozatala iránt való intézkedés. 4. Az aradi „Székely otthon” segélyezése. 5. Indítványok.

Akik a társaság újjászervezésén résztvettek, azokat egyenkint is meghívta az elnökség az előírt tárgyak feletti tanácskozássra. Megbízásunk van azonban arra, hogy az egyenkint meghívottakon kívül felszóltsunk mindenkit az ülésen való részvételre, aki hivatást érez a székely testvérség ápolására, s ez uton egy összetartó, egymást megértő polgári gondolkodás és közvélemény kialakítására.

Székely társadalom a polgáriesség eszméje alapján, a munka szeretetben közösen való gondolatvilággal, a modern eszmeáramlatok ellenében a régi erőteltjes nemzeti érzéssel, s a modern társadalom széttagozott és egymást megkülönböztető magatartása helyett a régi atyafiságos szeretettel: imo ez a cél, amit az újjászervezett Székely Társaság elérni akar. Hát ehhez a célhoz csak úgy juthat el, hogyha a társaság kötelékébe összetömörülnek s mintegy mint a társaságként dolgoznak mindazok, akik a polgári, vagyis az egyszerű és őszinte gondolkodásmódban együttéreznek.

Nézzük meg a zász városok társadalmát. Ott iparos, kereskedő a értelmiségi pályán levő ember barátságos jó viszonyban együtt él, terveit együtt megbeszéli, előmenetelre és kitartó munkára sorköti egymást. Megbecsülik multjuk hagyományait, együtt ápolják őseik emlékének szeretetét, s ebből a lelki összhangból fölemelő önértzetet visz mindonkuk a hétköznapi törődés haugulataiba. Nincs unalmas létele egyiküknek se, mert a polgáriesség egyszerűség és őszinteség egymáshoz vouzza őket, nem kell tartaniok a más kicsinyléstől s orrintorgatástól és így a társaságban való érintkezésnél nem kell megtagadniok a maguk szűkebb családi köréek megszokásait.

Ekként áll elő nálunk az az egyenletes, örökké kitartó munkásság, mely a társadalmi erőviszonyok változásai között is megfelelő ornyilvanítást tud folmutatni. Nincs csüggedés, nincs bátortalanúság az egyeseknél, mert az élet minden körülményei között maguk mellett érzik az egész társadalom támogatását, s fölemelő együttérzést.

Hát a mi Székely Társaságunknak is egy ilyen együttérző, erőteltjes székely polgáriesség keretévé kell válnia. Ebbe a keretben tartalomként benne kell lennie a székely anyaváros minden jó polgárának, minden helyes gondolatával, minden helyes törekvésével. A szétomló és elszigetelten álló eszméket, s munkavágyat össze kell tömöríteni egyetlen, hatalmas közvéleményre, mely irányt tudjon szabni, hogy mit kell cselekednie a székelységnek saját magának a saját maga jóvoltáért.

Ha aztán a Székely Társaság ilyen közvélemény erejével dolgozhat, akkor működési körébe tudja vonni a város és a vármegye minden olyan érdekét, mely csak a társadalmi önképzés útján juthat előre. Mindenütt, ahol társadalmi támogatásra van szükség, a Székely Társaság nyújtja oda a maga segítő karjait. Ha hathatós kérésre van szükség, a társaság adhatja meg e kéréshez a közvélemény súlyát. Ha rossz, egymásnak ártó felfogások támadnak, a társaság tudja azt leküzdeni iskolán kívüli oktatással, szóval: önképzéssel. És véges-végül, ha itt Magyarország szögletében a magyarság társadalmi súlyát az egész nemzet érdekében mind hatalmasabbá kell tenni; ezt a munkát is minálunk a Székely Társaság tudja elvégezni a székely polgáriességnek, a multak hagyományai közös megbecsülésének, a jövőért való bátor és önértetes ügyvéttartásnak és együtt dolgozásnak megteremtésével.

Jöjünk össze tehát mindannyian, akik így dolgozni akarunk, s aztán — föl a munkára! (Pd.)

Zavarok az iskolák óraosztása körül.

A vallás-és közoktatásügyi miniszter a tankerületi főigazgató útján még f. évi június havában elrendelte, hogy a helybeli áll. főreáliskolában a rondes tantárgyak óráit egyfolytában tartásuk meg: tehát vagy 7—12, vagy 8—1 óráig déliólt. A főreáliskola ezen rondolet értelmében így is kezdette meg az idoi tanévet és a rondes tantárgyak tanítási idoje jelenleg is 8—1 óráig tart. Az egyöntetűség kedvéért a polgári leányiskola és a róm. kath. főgimnázium is engedélyt kert illetékes hatóságától az egyfolytában való tanításra. A leányiskolának az engedélyt megadták, a főgimnáziumnak ellenben nem. Most tehát úgy áll itt nálunk a dolog, hogy a főreáliskolában és leányiskolában 8—1 óráig tanítanak, a többi közép-és elemi-iskolában pedig d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig.

Mi egyáltalában nem akarunk annak megvitatásába bocsátkozni, hogy akár pedagógiai, akár didaktikai szempontból melyik a helyesebb, csak azt jegyezzük meg, hogy az a kétféle rendszer egyazon városban sem nem helyes, sem nem méltányos. Nem helyes és nem méltányos pedig azért, mert ez a kétféle rendszer egyenesen összekuszálja a családi élet egy fontos tényezőjének, a háztartásnak rondes mevetét. Mindenké tudhatja, hogy a különböző időkben való étkezés, különösen az obedet értve, igen megohezíti a családanya helyzetét és már számtalan kollektív ségnek vált kuforrásává. Roppant nehéz dolog a háztartást úgy beosztani, hogy a családnek egy része 12 órákor, másrésze meg 1 órákor obédljen. Még a vendéglősök sem szeretik, ha oly étkező vendégek vannak, akik különböző időben járnak étkezni, hát még a kisebb családok, ahol az ilyen össze-visszaságok föltétlen anyagi károkat okoznak.

Mondjuk azonban, hogy sikerül az étkezést minden nagyobb nehézség nélkül kétféle osztani, még marad fenn egy körülmény, mely ezt a szétosztást kollektív lónné teszi Tegyük fel, hogy családból a fiuk a gimnáziumba, vagy a kollegiumba járnak, a leányok pedig a polgári leányiskolába; vagy pedig a gyermekek egyrésze az

elemi iskolába jár, másrésze az áll. főreáliskolába. (Ilyen család több van városunkban). Természetes, hogy a fiuknak 12 órákor kell obédelniök, mert ha megvárják nővéroiket, akkor csak 1/2 órákor jutnak az obédhez és így alig nyelik le az utolsó falatot, már rohanniök kell az iskolába, nehogy a délutáni óráról lekéssenek. Különösen áll ez azon gyermekekre, akik az iskolától távol, mondjuk Szombafalván laknak. Azt kérjük már most, hogy kikkel fognak a szülőke obédelni? A fiukkal-e, vagy a leányokkal? avagy az apa a fiukkal, és az anya a leányokkal? Megtudják a szülök szeretotüket osztani? Igazán szeretőök ha ebben a tekintetben kielégítő, illetve megnyugtató választ nyerhetnek! Hiábavaló dolog így, meg amugy beszélni. A tény az, hogy a szülőkek csak úgy esik jól a falat, ha a gyermekek is ott ülnek az asztal mellett, viszont a gyermekekre nézve is jobb, ha szülőik társaságában és azok felügyelete mellett költetik el az obédet. A kétféle szakitott étkezés rendszer a család kebolébcn még mindig zavarokat, civakodásokat és a végén fejtelenséget okozott.

Ez az állapot tehát nem egészséges, nem jó, az bizonyos. Valamit tenni kellene, hogy vége szakadjon. Ha az állam a maga két iskolájába be akarta hozni az egyfolytában való tanítást, akkor előbb összekötetésbe kellett volna lépnie a felekezeti iskolák főtanhatóságával és azokkal egyöntetűen kellett volna eljárnia. Hiszen olvégre abhoz az államnak sincs joga, hogy önkényesen összezavarja egy egész sereg család háztartását. Viszont pedig, ha már az állam a felekezeti iskolák tekintetbe vétele nélkül intézkedett, akkor ezen iskolák fentartó hatóságának kellene belátnia azt, hogy a körülmények kénszerítö hatása alatt és a méltányosság szempontjából is engednie kell merevségéből. Itt nem arról van szó — ezt ismétöljük — hogy melyik rendszer jobb, erről pro és kontra sokat lehetne beszélni, hanem arról van szó, hogy a szülök helyzetét nem szabad megnehezíteni. Azt tudjuk, hogy ha az állam a-t mond a felekezetek b-t mondanak és megfordítva, de ezt tagyék olyan ügyekben, amelyek a családok életét egyáltalában nem érintik.

A szülöknek egyöntetűen egy közös kérést kellene beadniök a miniszterhez, hogy vagy szüntesse meg a jelzett két iskolájában az egyfolytában való tanítást, vagy pedig — és ezt helyesebbnek tartjuk — hasson oda a felekezeti iskolák főtanhatóságainál, hogy azok is az egyfolytában való tanítást elrendeljék.

Éveken át ilyen rendszer mellett megmaradni nem lehet és nem is szabad!

Október hatodika. A mai nap örök emlékü napja; a magyar vértanuk napja, a hazafiság vallásának mindszentek napja! Régen volt már, hogy kisenvedtek Batthyány és mártir-társai a fővárosban s a halhatatlan tizenhárom — Aradon. Több, mint egy félszázad mult el azóta keserves bánat és kétségbeesés — s később vigasztalódás és remény közt. A gyermekek, akik akkor távozni látták atyjukat, hogy életüket és vagyonukat vigyék el a haza oltárára: összeborult férfiak lettek azóta. Az özvegyek, kik siratták halottaikat, már rég követték férjüket a sirba. És mégis él az emlék: s a vértanuk alakja ragyogva bontakozik ki a mult idők szonvedéseinek bomlályából; tetteiket a dicsőség fénye környezi; haláluk napja az egész nemzet gyásznapjává lett. Nem kell többé láncokat hordoznunk, nem kell többé suttogva beszélnünk a honszerelemről; nemzetünk állhatatossága kivitt már a szó, a toll, a gondolat szabadságát, és ezekből fegyvert kovacsolva tovább fog küzdeni mindaddig, meg meg nem valósul az, amiért vértanuiuk meghaltak. Fölepitettük rombadólt oltárainkat, megkoszoruzzuk halottaink sirját s lelkünk ballani véli a hősi csaták zaját. A honfivér megtermékenyítette hazánk szent földjét, mely virágokat terem vértanuik sirbalmán. A gyász, mely vigasztalhatatlannak látszott, lefoszlik az izmosodó nemzet tagjairól; a szonvedés, melyet reménytelennek hittünk, meghozta gyümölcsét: meghozta a hitet, a reményt! De nem hozott meg mindent, amit megszereztünk: nem hozta meg azt, a miért vértanuiuk meghaltak. De nincs mászo a cél: a függetlenség és szabadság fölszentelt temploma. Igaz, nehéz, göröngyös ut vezet föl odáig. De ha lankadunk a közdelemben: vértanuiunk emléke buzdítana; ha kidőlünk: lesz, aki majd a helyünkbe lép. Egy nemzet föháza száll e napon a Mindenhatóhoz, áldást kérve a vértanuk szellemére!

Tanulmányi kirándulás. A helybeli áll. főreáliskola 29 tanulója Noss Gusztáv, Radó Simon és Svarvas Aradó tanárok vezetése mellett 5 napra

terjedő tanulmányi utra indult. Utiprogramjukba felvették Csikszeredát, Tusnádot, Szent-Anna tavát, Brassót és Zernestet.

A király születésnapja alkalmából f. hó 4-én a helybeli plebánia templomban ünnepélyes istentisztelet volt. A misén jelen voltak az egyes hivatalok fejei és tagjai Ugron Ákos főispán vezetése mellett, valamint a helyi helyőrség tisztikara is, *Urstic Péter*, alezredessel az élén. A miso a *Himmuss* éneklésével ért véget, mely az egész közönség fonnállva énekelte végig.

Lányi püspök Székelykeresztúron. A mult hetfőn és kedden a róm. kath. püspök és az ev. ref. egyháznak püspöke tettek egyidőben bérmálás és egyházak vizsgálása céljából Székelykeresztúron látogatást. Mindenesetre szinte esemény számba megy, hogy különböző felekezetű egyházaknak felszentelt főpásztorai a véletlennek összetalálkozása folytán, egy kisebb helyen egy és ugyanazon időben jelölték ki egyházi téren hivatalos működésüket. Ez alkalommal azonban üdvös esemény számba mehetett a véletlennek ily formában kialakulása, mely egy egész vidék vallásos békéje és a felekezeti türelmesség s jó egyetértésnek oly követendő szép példáját mutatta, melynek keresztényi hatása jövőben áldást hozó lesz; s e fogadási ünnepségek befolyása pedig a városi előjáróság készsége és a rend. bizottság fáradhatatlan tevékenysége a kettős rendezés körül, méltán kivívták az általános közönséget és a főpásztorok megelégedését és szívélyes köszönetét. Szeptember hó 30-án d. u. 1/4 órakor érkezett meg nagyszámú kíséretével együtt dr. *Lányi József* felszentelt róm. kath. püspök, kit a felállított impozáns diszkapunál nagyszámúban megjelent közönség előtt a város nevében *Jakabházy Samu* a nagyközségi főbírája lelkes beszéddel üdvözölt. Üdvözlés után a püspök az egybesereglett közönséggel együtt, gyalog ment a templomba, melynek főbejáratánál *Orbán János*, helybeli róm. kath. plebános lelkes ájtatos szép beszéddel fogadta, mely után istentisztelet tartott, hol gr. *Mikes* kerületi főesperes mondott igen tanulságos és népies egyházi beszédet. Másnap d. e. befejeztetett a bérmálás, mely után déli 12 órakor az összes helybeli erkölcsi örökségek küldöttségei tisztelegtek a róm. kath. parochián; Közben a róm. kath. püspök meglátogatta a reggel megérkezett és *Gyárfás* Endre, helybeli nagybirtokoshoz beazált dr. *Bartók* György, erdélyi ev. ref. püspököt, ki a látogatást csakhamar szívélyes figyelemmel viszonzta. Delután 1 órakor a parochián 40 területű közebed volt, hol mindvégig lelkes hangulat dominált. A főpásztor kedves emlékek viszahagyása után d. u. 3 órakor folytatta hivatalos útját Etédre.

Magán polgári iskola Székelykeresztúron. Székelykeresztúron a mult évben magán polgári leányiskola létesült I. III. osztállyal. A most megnyitott iskolai évben az intézet mind a négy osztálya megnyitott s 56 tanuló iratkozott be. Az iskola létesítője *Ujváry* Mihály tanár, az állami tanítóképző agilis igazgatója. Tulajdonosa *Lendvai* Gabriella ok polgári iskolai tanítónő, tanárai a gimnázium és állami tanítóképző tanárai. Ez iskola méltán megérdemli a bormány támogatását, melyre nagyon rá is szorul, hogy az aránylag magas tandíj lezártható legyen.

Az udvarhelyi ref. egyházmegye folyó hó 9-ikén d. e. 9 órakor Széke udvarhelyi. a ref. kollegium disztermében, *Vajda* Ferencz esperes elnöke mellett rendkívüli közgyűlést tart. Törvényozózat: 1. Ina. 2. Megalakulás. 3. Egy egyházkerületi egyházi képviselő választása. 4. Három tanító képviselő választása a kerületi közgyűlésre. 5. Építkezési tökésegély kérvények tárgyalása. 6. Országos közalapítvány és államsegély kérvények tárgyalása. 7. A presbiterok számának megállapítása. 8. A máti falvi egyház kérése iskolájának közégszintű tételé iránt. 9. Az udvarhelyi egyházközségi kérés az új egyházi adó kivétele tárgyalásában, ezzel kapcsolatosan halangállványok építése iránti engedély. 10. A rugonfalvi egyházközségi kérés iskolapadok készítése iránt. 11. Lelkészek és tanítók mellékfoglalkozásának tárgyalása. 12. A marosi egyházmegye átírata, a kerületi képviselők számának szaporítása tárgyalás. 13. Időközben jöhető tárgyak. 14. Esetleges indítványok.

Tanfelügyelői áthelyezések. A kultuszminiszter *Ember* János udvarhelyvármegyei tanfelügyelőt saját kérésére, Gyórvármegyébe és *Kulisek* Ernő gyórvármegyei tanfelügyelőt Udvarhelyvármegyébe helyezte át. *Ember* János négy évvel korábban jött Udvarhelyvármegye népoktatásának élére s ez idő alatt szaktudásával, ügybuzgalmával, népoktatás ügyünk becsületese és lankadatlan munkálásával kiérdemelte az illetékes tényezők elismerését.

Áthelyezés. *Majláth* Gusztáv Károly, erdélyi püspök a helybeli róm. kath. főgimnáziumhoz a *Varga* Sándor tanár nyugdíjba menetelével megüresedett hittanári állásra *Szabó* János csiksomlyói hittanárt helyezte át, illetve nevezte ki.

Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet Udvarhely járási fiókköré őszi rendes közgyűlését, *Gyerkes* Mihály elnököle mellett, f. hó 16-án d. e. 9 órakor tartja meg a községi iskolában.

Halálozás. *Paál* Ákos ág. ev. ref. kollegium 3-ik oszt. tanulója, életének 15-ik évében, mult hó 28-ikán Kísgalambfalván elhunyt. Halálát szülői: *Paál* Sándor és neje *Áron* Karolina, valamint testvérei gyászolják.

Püspöki körút. Az erdélyi reformátusok püspöke, dr. *Bartók* György szent. hó 28-án az udvarhelyi egyházmegyébe érkezett és annak egy néhány egyházközségét meglátogatta. Megérkezése alkalmával, a bögözi vasuti állomásonál *Ádám* Albert vármegyei főjegyző fogadta azon reményének adva kifejezést, hogy ez a látogatás még szorosabbra fűzi az egyes felekezetek között fennálló jó viszonyt. A püspök hangsúlyozta választásában, hogy a református vallás mindig ápolta, s jelenleg is határozottan közreműködik, hogy a felekezeti béke áldásai alatt, a magyarnemzet megerősödjék. Az állomásonál, hosszú kocsisorral kísérte, *Ugron* János ref. kollegiumi főgondnokhoz hajtatott a püspök, a hol ez alkalomból kifolyólag nagyehéd volt. Ittfogadta az egyházmegyei papság tisztelegését *Vajda* Ferencz esperes vezetése alatt; ugy azintén a helybeli egyház tisztelegését *Kádár* Dénes adminisztrátor vezetése alatt. Ebéd után Agyagfalvára ment át a püspök egyházvizsgálatra. Ugy a Bögözbe való bevonulásnál, mint az agyagfalvi uton a két községi ifjú legényeiből alakult bandérium vezette a püspököt. Agyagfalva között a templom előtti diszkapunál *Liss* Károly fogadta az egyházközségi nevében. Vizsgálat előtt istentisztelet volt, melyen dr. *Bartók* püspök tartott nagy beszédet a zeufolásig megtelt templom közönsége előtt. Szept. 29-én a székelymagyarosi kicsiny, de díszes szép templomot szentelte fel, mely alkalommal az imát *Kádár* Dénes nagyalambfalvi pap, az ünnepi beszédet *Vajda* Ferencz esperes és a felszentelő imádságot a püspök tartotta. Ez a nap nemcsak a kicsiny Magyarosnak volt ünnepe, hanem a körüllevő faluknak is, s honnan igen nagy számban jöttek el az ünneplőre. Az új templomban 7—800 ember vett urvacsorát, melyet *Menyhárt* András és *Csutak* István lelkeszek osztottak ki. A papságnak és tanítóknak a püspök és az esperes osztották ki az urvacsorát. Istentisztelet végeztével a székelyudvarhelyi ref. kollegium *Gönczi* Lajos igazgató és a tanítói testület *Gyerkes* elnök vezetése alatt tisztelegte a püspököt. Közébed után ismét Ugron János vendégszerető házához tért vissza. Hétfőn d. e. Bögözbe, d. u. Nagyalmbfalván tartott egyházvizsgálatot a püspök, mindkét helyen istentiszteletet is tartva. Ugy Bögözben, mint Nagyalmbfalván igen lelkes fogadtatásban részesült. Október hó 1-én Székelykeresztúr került vizsgálat alá. Oda vonaton történt a megérkezés. Az állomásonál felállított diszkapunál *Jakabházy* Samu főjegyző fogadta a községi nevében, honnan *Gyárfás* Endre négyes fogatán óriási embertömeg által kísérve vonult be a községbe. A ref. templom előtt, egy más diszkapu volt, és ott *Karácson* István üdvözölte az egyház nevében. Megérkezés után *Gyárfás* Endre ur házában volt gazdag villás reggeli. Az istentiszteleten itt is a püspök predikált, amely körülmeny zeufolásig megtöltötte a tágas templomot. Istentisztelet után a küldöttségeket fogadta a püspök. Igen kedves jelenet volt az, hogy az éppen ott időző *Lányi* kath. püspök meglátogatta *Bartók* ref. püspököt, amit *Bartók* azonnal viszonozott. Természetes hogy az unitárius papság *Lőrinczi* István és a kollegium *Pop* Mózes igazgató vezetése alatt szintén tisztelegtek. Ezen kívül tisztelegtek még: a járási szolgabíró, a községi, képezde, állami iskola. Ezután folyt le az egyházvizsgálat. Két órákor közébed volt, melyen díszos női és férfi társaság vett részt. Ebéd végeztével *Fiatfalva* vonult át a püspök, hol *Ugron* Zoltán vendége volt. Itt a kedves házi asszony igen kedves meglepetésben részesítette a püspököt. Öt kis gyermeke a kastély lépcsőzetén egy-egy virágcsokorral várták a püspököt, amit ártatlan szívűből fakadó éjlen kiáltás mellett nyújtottak át a főpásztornak. Meg sem pihenve, azonnal kezdetét vette a templomozás, melyen részt vett az egész Ugron család, élén öv. *Ugron* János néval. Ezután pedig az egyházvizsgálat ejtetett meg.

Este Ugron Zoltán adott fényes vacsorát a püspök tiszteletére. Ezzel be is fejeződött a *Bartók* püspök körúta és este 11 órakor visszatért Kolozsvárra. A teljesség okáért nem hallgathatjuk el, hogy az egyes egyházakban mindenütt rendet és pontos ügyvezetést talált a püspök; megjelenése pedig nagyban fokozta a hitéletet.

Panaszkönyv. A következő sorokat vettük: A nyár elején fellépett tifuszjárvány megszüntetésére a hatóság több más intézkedés mellett azt is megtesztette, hogy a legtöbb városi közkeletű lezáratta. A legveszedelmesebbnek, illetve a legmegfertőzőtöbbnek a Rózsa-utca elején lévő „kettős“-kut bizonyult, azért ezt a hatóság a legerősebben lecsukatta, nehogy valaki ihassék belőle. Ez helyes is volt, csakhogy az történt, hogy a kútnak igen bő forrása a kut mellett utat tört magának és most mint csevegő csermely folydogál az Iskola utcán végig. A könnyelmű közönség nem veszi tekintetbe a veszélyre figyelmeztető jelzőtáblákat, hanem odamegy a kibugyogó vízhez és iszik belőle. Így történt aztán az, hogy a hatóság nem tudta az újra fellépő tifuszjárványok okát megtalálni: pedig az bizonyos, hogy az ilyen víznek az ivásától származik. Jó volna, hogy ha azt a kibugyogó forrást valamerre elvezetnék, mert ha ugy marad, a baj nem szűnik meg, hanem még fokozódik.

A székelyudvarhelyi Oltáregyesület saját pénztára javára folyó hó 21-ikén a Budapestszállók nagytermében estélyt rendez. Kezdeté fél 8 órakor. Helyárak: Páhy 8 kor., Oldalszék és az I. és II. sor 3 kor., III. és IV. sor 2 kor., V. és VI. sor 1 kor. 60 fill., a többi sor 1 kor., földszinti állóhely 80 fill., deák, katona és gyermekjegy 50 fill., karzati ülőhely 60 fill., karzati állóhely 40 fill. Jótékony szives adományokat és fellépéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza a rendezőség. Jegyek előre válthatók % Székely Dénes könyvkereskedésébe. Műsor: 1. Élkép: „A kánai menyegző“ rendezik *Petrányi* Miklós és *Jauecsek* József, személyek: *Ávéd* Rózsi, *Bagó* Mariska, *Daróczy* Nibuka, *Demény* Mariska, *Ferency* Margit, *Fábián* Julcsa, *Lántzky* Lele, *Reissenauer* Hedvig, *Sándor* Juliska, *Tamás* Márta, *Válentsik* Lajosné, *Ágotha* Endre, *Bálint* József, *Bartos* Endre, *Gaál* Alajos, *Gáspár* Tivadar, *Gonda* Tibor, *Jovián* Antal, *Révffy* Zoltán. 2. Szavall, *János* Béla. 3. Énekel, *Demény* Irénke, *Greig* ózi vihar. 4. Zongrázik, *Dobó* Zoltánné, *Gaunod* — *Liszt* Faust keringő. 5. Élkép: „A tékozló fiu“ rendezik *Petrányi* Miklós és *Jauecsek* József, személyek: *Fábián* Julcsa, *Reissenauer* Hedvig, *Tamás* Márta, *Gáspár* Tivadar, *Bartos* Endre. 6. Szabadelőadást tart *Gróf* *Mikes* János. 7. Jádasson Trio E moll I. és II. tétel, előadják *Dodó* Zoltánné, dr. *Damokos* Andor és *Dobó* Zoltán.

A helybeli unitárius egyházközségi hangalapjára az egyházi előjáróság az alábbi egyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: *László* Dumokosné és *Vári* Albertné gyűjtőitén: *Sándor* Mózes ny. tanfelügyelő 50 K, *László* Dumokosné, *Vári* Albertné, *Pál* János (Oklánd), *László* Péterné, (Keményfalva) 10—10 K, dr. *Válentsik* Ferencz 6 K, *Stratzinger* Emlőné, *Schuller* Irma, *Tibor* Pancsi, *Freiberger* örnagy, *Gyófi* Titusz, *Gabor* Zsigmond, dr. *Pál* Ernő, *Süsköd* Miklós 5—5 K, *Balázs* András (Kénes) 3 K 88 fill., öv. *Pálffy* Ferenczné, öv. *Szabadi* Ferenczné, dr. *Lengyel* József, *Hiakti* Miklós, 3—3 K, *Weisz* Ármán, *Bodoláné*, *Voith* Gerőné, *Amberboyné*, *Kun* Béla, dr. *Macskasy*, *Daróczi* Miklós, *Szabani* Antal, *Szemierné*, öv. *Farczady* Lajosné, *Gáspár* Balázsné, *Orban*, *Nagy* és *Tamás*, dr. *Urbányi*né, *Demeter* Dienesné, *Sándor* István g. kath. esperes, *Lázár* Gabi, *Szabó* Árpádné, *Peter* Sándor (Városfalva) 2—2 K, N. N. *Reicher* Alfred, *Ilyés* Vilma, *Schmidt* N. N. *Kovácsi* Jenőné, *Blajer* Balázs, öv. *Tasolyné*, *Nagy* Ferencz, *Ferency* Margit, N. N., *Csató* Imréné, *Rapolti* Károly, N. N., *Ernst* György, *Barts* Béla, ifj. *Jakabos* György, *Benedek* Géza, *Öze* Kálmán, dr. *Görgényiné*, *Sutler* Mihály, *Szakács* József, *Székely* Dienesné, öv. *Bárta* Karolyné, *Dénes* Samuné, *Lőrinczi* Béláné, *Betegh* Pál, *Deréki* Antal, dr. *Boroznai* Pálné 1—1 K, *Lőrinczi* László 80 f, *Baczó* Lászlóné, 60 f, *Pap* Z. *Józsefné*, *Pál* Judith 40—40 f, *Pál* Lajosné 30 fill., *Szeidel* Zsuzsa 20 f, N. N., 42 fillér. Együtt 220 korona. Az I—VII. közlemény összege 635 K 14 fillér. E közlemény összege 220 K összesen 855 K 14 fillér.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sertésvész megszünt Karácsonyfalva községben. — Sertésvész szorványosan fellépett Erked községben. — Sertésorbácz megszűnt Agyagfalva, Kúpolnáfalva és Szentegyházfalva községekben. — Sertésorbácz járványosan fellépett Szentdemeter községben. — Rükör megszűnt Paradj községben. — Lépfene fellépett szorványosan Bibarczfalva községi szarvasmarha állományában. — Bivalyész megszűnt Székelydalya és Agyagfalva községekben. — Lépfene megszűnt Homoródalmás községben. — Id. Jobb *Bálint* városfalvi lakosnak egy fél-éves fehér gölye süldője a jobb füléből ki van vágva m. hó 22-én a városfalvi határról eltévedt. Ifj. *Káli*

Károly alsósófalvi lakosnak az alsósófalvi havasi legelőről egy drb 2 éves fehér szőrű ökörtinója, melynek farka bojta fehér, jobb füléből elől kerékfal formára ki van vágva elveszett. Becze Zsigmond csikdelnei lakosnak ezeltől négy héttel a „Szellő” nevezetű havas alól elveszett 1 drb 3 évet mult, felálló szarvu, daruszőrű ökörtinója. Jeyje: jobb füle ájos, bal csapott, nyaka szürke farka, rövid. Zetelakán f. évi szeptember hó 22-étől felfogva tartatik 1 drb 10 év körüli sárga, jegynélküli ló, 1 drb 2 éves, fehér szőrű, jegynélküli üdő és 1 drb fehér szőrű, (nyakán kötéllel csegetttyű) üdő tinó.

x **Olyan törekvés** feltétlenül megérdemli támogatásukat, hol arról van szó, hogy a gazda minél magasabb árak mellett értékesítse terményeit. Gazdálkodó olvasóinknak tehát ezutal is tudtára adjuk, hogy Mautner Ödön magnagykereskedése Budapesten a nyáron kezdett akcióját folytatja, t. i. a természetől arankamentes lóhere és luczerna magért nem csak a napiárnál, hanem egyáltalán az itt nálunk elérhető áránál is lényegesen magasabb árakat fizet. Helyénvalóan tartjuk tehát a gazdákat emlékeztetni, tudassák a Mautner-czeggel, még pedig minta mellékásával, ha arankamentes lóhere- vagy luczernamag felett rendelkeznek.

KÖZGAZDASÁG.

Székelyek birtokvásárlása. Csaknem két hónasu évi alkudgatás és tárgyalás után szerecsésen eljutottak a nagygalambfalvi székely véreinkre és az egész községre rendkívül fontos és üdvöz cselhoz: a nagyolymosi *Koncz* Armin és neje 716 boldas birtokát megvehették 320 ezer koronaért, a annak már a közeli napokban birtokába is lépnek; mihelyt az ily nagyarányú vásárlásnál a mostani szük pénzügyi viszonyok mellett a vételért kifizetetik. Sokat küzdöttek, mert a községben több csoport alakult, oly emberekből, kik addig és annyira akadékoskodtak, hogy ennek folytán a nagyzebeni „Oláhconsistoriumnak” figyelmét felkeltették, melynek mellékesen mondvá 3 millió kor. áll rendelkezésre a székelybirtokok megvásárlására. Azonban a tulajdonos megakadályozta az oláh terjeszkedést. A megvett birtok Nagygalambfalva egész határának, amely 12 községgel határos, éppen betedrészet teszi ki — lévén a község batára 4900 hold. A birtok belsőégeiből, kertjeiből egy magában 52 tisztességes nagyságu falusi belső telket hasithatnak ki; van hozzá egy 6 köre beállitható nagy erős épülettel bíró malom, mely több mint 3000 véka vámot hajt be s egyedüli a faluban; egy nagy kőépületű korszmája — egyedüli italmérési joggal az országot mentén; 2 nagyudvara, 17 zeallértelke házakkal s kertekkel. Van 50 mindenféle épület — melynek eléghető része évtizedek óta 18000 koronára van biztosítva. Van 5 gyümölcsös kert, nemesfajú gyümölcsfákkal beültetve, ezeközül egyik 9 és fél hold területű. Az összes kertek 18, szántok 135, rétek 110, kaszáló-legelő 85 holdnyi s a többi erdősegek legnagyobb részét azép faállománnyal, melyből egymagában kivethetnek 100—120000 kor. értékű faanyagot. A vásárló csoport kikérte *Ugron* Ákos főispán támogatását a vásár létrejöhetésére nézve, amennyiben az a kormány támogatása nélkül aligba sikerül. Ez ügyben *Dörner* Béla miniszteri megbízott a birtokosság kérését illetékes helyre fel is terjesztette, s reményünk van, hogy oda fen a központban mérlegelik törekvő székelyeink akcióját s a támogatás nem fog elmaradni, mivel ellen esoben idegen kézre kerül a birtok, mi mérlegelhetetlen veszedelmet jelentene székelysége, a magyarság keleti védő bástyájára.

TÁVIRATOK.

Budapest, október 5.
(Érk. d. u. 5 ó.)

A kiegyezéshez.

Az osztrák miniszterek ma délelőtt megjelentek a miniszterelnöki palotában, hol mindenek előtt a két miniszterelnök folytatott megbeszélést.

Délben az osztrák miniszterek külön tanácskozásra össze gyűltek, mely délután 2 óráig tartott.

A tanácskozásról kijövő osztrák miniszter így nyilatkozott a helyzetről:

— Ha délután elutazunk, még mindig marad egy kis reménysugár. Alkudozásokról van szó és az utolsó óra még nem jött el.

Október 10-ike.

A szocialdemokrata munkások küldöttsége ma délben megjelent Boda budapesti rendőrfőkapitánynál, bejelentve, hogy október 10-én az általános és titkos választó jog érdekében felvonulást rendeznek. Boda főkapitány kijelentette tüntető körmenetet a parlament épületének kö-

zelében nem engedni meg, mert az a parlament tanácskozási szabadságát megzavarná. Más utvonalatok rendelkezésükre bocsát.

A küldöttek kijelentették, csak a bizalmi férfiak meghallgatása után válaszolhatnak, mire a főkapitány kijelentette, hogy bejelentésüket egyáltalán nem veszi tudomásul.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Sz. 7055—1907.

kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, miszerint a Szarkakő alatt f. évi október 20-án reggel 6 órakor megtartandó árverésen körülbelül 400 öl ágfá fog eladatni.

Székelyudvarhely város tanácsa 1907. évi szeptember 23-án.

Soó Domokos,
b. polgármester.

Sz. 9664—1907. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pap Gergely végrehajtónak Benedek Gyula végrehajtást szenvedő ellen 80 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelylengyelfalvi 184. sz. tkvben A 1. sor. 2556, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2572, 2573, 2563, 2574, 2576. hrsz. birtokrészekre 55 korona kikiáltási árban a B 8. sorsz. alatt bejegyzett Benedek Gyulát illető részére a C 36. sorsz. alatt bejegyzett szolgalmi jog érintése nélkül. Amennyiben azonban az árverésen az ingatlan oly árban adatnék el, amely a haszonélvezetet megelőző terhek kielégítésére szükségesnek mutatkozó 85000 koronát meg nem haladja, az árverés hatálytalanná válik, s az ingatlan a haszonélvezet fentartása nélkül a kitűzött határnapon újabb árvereztetik. Árverés alá bocsátatik továbbá a lengyelfalvi 187. sz. tkvben A 1. sorsz. 2925, 2926, 2927. hrsz. ingatlan 15 korona kikiáltási árban, az A 1. sorsz. 2968, 2969, 2870. hrsz. ingatlan 26 korona kikiáltási árban, az A 1. sorsz. 3041, 342, 3043. hrsz. ingatlaura 24 kor. kikiáltási árban az ezen ingatlanokból a B 7. sorsz. bejegyzés szerint Benedek Gyulát illető hányada, a C 3 és 8. sorsz. alatt bekebelezett szolgalmi jog érintése nélkül. Ha azonban az ingatlan oly árban adatnék el, amely a C 3. sorsz. alatt bejegyzett szolgalmi jogot megelőző terhek fedezésére szükséges 500 koronát és a C 8. sorsz. alatt bejegyzett szolgalmi jogot a megelőző teher tételek fedezésére szükséges 450 kor. összeget meg nem haladja, az ingatlanok a szolgalmi jogra való tekintet nélkül elfognak árvereztetni. Árverés alá bocsátatik a lengyelfalvi 195. sz. tkvben A 1. sorsz. 3408, 3409, 3410, 3411. hrsz. ingatlanok 15 korona kikiáltási árban, illetve az ezen ingatlanokból B 6. sorsz. alatt tulajdonosként bejegyzett Benedek Gyulát illető részére, a C 2. sorsz. alatt bekebelezett szolgalmi jog érintése nélkül. A lengyelfalvi 365. sz. tkvben A 1. sorsz. 4065, 4066, 4067, 4068, 4069. hrsz. ingatlanokból a B 6 sorsz. alatti bejegyzés szerint Benedek Gyulát illető jutalékra 21 kor. kikiáltási árban. A lengyelfalvi 165. sz. tkvben A 1. sorsz. 3166, 3166, 3167, 3168, 3169, 3171. hrsz. ingatlanokból a B 7. sorsz. bejegyzés szerint Benedek Gyulát illető részére 72 kor. kikiáltási árban a C 2. 14. sorsz. alatt bekebelezett szolgalmi jogok fentartásával. Amennyiben az árverésen az ingatlan oly árban adatnék el, amely a C 2. sorsz. alatt bekebelezett zálogjogot megelőző teher tétel fedezésére szükséges 400 korona összeget és a C 14 sorsz. alatt bekebelezett 700 kor. összeget meg nem haladná az ingatlan a kitűzött határnapon a szolgalmi jogokra való tekintet nélkül el fog adatni s az előbbi árverés hatálytalanná válik. A fentebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi november hó 25-ik napjának d. e. 9 órakor Lengyelfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól.
Székelyudvarhelyt, 1907. szeptember 11-én.

Grattus, kir. törvénzi egyes bíró.

Önálló lakás,

melyben 5 szoba, konyha, kamara van, szép udvarral és kerttel azonnal kiadó, esetleg szabad késből eladó. Bővebbet a kiadó-hivatalban.

Faeladási hirdetmény.

A háromszékmegyei Bodos község határában „Gyertyános” dűlőben levő 23 hold területű tölgyfa erdőből szakértőileg megbecsült 662 m² mü, 277 m³ tűzfát nyilvános árverésen eladok. — Kikiáltási ár 12,000 kor., melynek 10% a bántalpenzül letendő. Erdő az Ágostonfalvi vasutu állomástól 11 km. távolságra van. — Árverezés Baróton a „Korona-szállóban” 1907. október 23-án d. e. 10 órakor veszi kezdetét, azt megelőzőleg zárt ajánlatok is elfogadhatnak. — Árverezési és szerződési feltételek Bördoson özv. Borbáth Mártonnál megtekinthetők. Oklánd, 1907. október 1.

Borbáth Zoltán.

Sz. 4132 - 907. szb.

Hirdetmény.

Az Etéd—siklodi viczinális közut 0—1 km. szakaszán építendő „Küsmód” patak hid felépítése szükségessé vált, melyre 4125 kor. 48 fillér irányoztatott elő. Ezen munkálat biztosítására folyó évi október hó 10-én d. e. 9 órára alolirt szolgabírói hivatalhoz nyilvános szóbeli árlejtést tűzők ki.

Az árlejtésen résztvenni szándékozők az előirányzott összeg 10%-át kötelesek előre bántalpenzül lefizetni.

A feltételek ugyanott megtekinthetők.

Székelykeresztur, 1907. szept. 17.

Gálffy, főszolgabíró.

Kristály tiszta

Kargita-ligeti „Kamilla”-forrás

A Kárpátok gyöngye!

Természetes ásványgyógyborviz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Haab és Heitz czégnél

Kapható még:

Gál János Utóda, Csató és Kun, Gyarmathy Ákos, Tamás Balázs, Bagó Gyula, Szentpétery Gergely Márk Testvérek, Fernengel Frigyes, Zárug Antal kereskedésében 8 fillérért, valamint minden vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

Védjegy:
Kék mezőben két kulcs.

Legmegbízhatóbb gyártmány!

A

SCHLOSSER-GERMAIN & Co

COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODÈLE
PROMONTOR.

Kizárólagos elárusítás Márk Testvéreknél.

Kiváncra próba mintaveg.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete

SZÉKELYUDVARHELYT, Kossuth-utca 27. szám.

A T. Közönség szives figyelmébe!

tásával létesített borértékesítő osztályban **mindennemű és kitűnő minőségű borok** a Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet székelyudvarhelyi fiókjánál (Kossuth-utca 27. sz.) ugy kicsinyben, mint nagyban a legjutányosabb árakon árusítatnak el. Hordó borok 56 literen felül; palack borok, melyeknek valódiságáért felelősséget vállalunk. — A n. é. közönség megrendeléseit kéri:

A m. kir. szőlőtelepeken termelt, és a budafoki m. kir. pinzomesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmivelésügyi miniszter támogatásával a Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete Székelyföldi kerületi fiókja Székelyudvarhelyt.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közönségnél, oszónál és meghűléseknel, bedorz-ölesekkel használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzővel ellátott dobozban van csomagolva. A üvegokton K-80, K-140 és K-2—és ügyszólván minden gyógyszerárúrnál kapható. — Főaktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Sz. 5195—1907.

polg.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék az 1874. évi XXXV. t.-cz. 44. §-a értelmében felhívja mindazokat, akik Dr. Lukácsffy István székelykereszturi volt kir. közjegyző biztosítékára zálogjoggal, kártérítés vagy más czímen követelési joggal bírnak, hogy követeléseiket három hó alatt jelentsék be, mert különben azok tekintesbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedés tétetni.

A kir. törvényszéknek Székelyudvarhelyt, 1907. szeptember hó 24-én tartott üléséből.

Dr. Bodolla Gábor,
elnök.

Jakab János,
jegyző.

Sz. 2002—1907.

szb.

Árlejtési hirdetmény.

A Székelykeresztur—erkei vicinális közut 0—1. km. szakaszán levő „Nagykuküllő” hid 15524 kor. 27 fillér költség előirányzattal kijavítandó.

Ezen munkát biztosítására f. évi október hó 21-én délelőtt 9 órára nyilvános szóbeli árlejtést tűzök ki. Az árlejtésen résztvenni szándékozók az előirányzott összeg 10%-át kötelesek bánatpénzül előre befizetni.

A feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők

Székelykeresztur, 1907. szeptember 19-én.

Főszolgabíró távol:

Bíró Dénes, szolgabíró.

365—1907. sz.

Verseny tárgya'asi hirdetmény

a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskola részére szállítandó tűzifa beszerzésére.

1. A szállítás tárgya: fűtéshez való hasábos száraz bükk- vagy gyertyánfa.
 2. Mennyiség: 350—400 köbméter.
 3. Szállítási határidő: 1908. január hó 1-től (esetleg a szerződés 3 évre kötött meg) a szükséghez mért mennyiségben.
 4. Az ajánlatban a szállítandó faanyag származási helye kiteendő.
 5. A faának a helyszínére való bérmentes szállítása, valamint minőség tekintetében való kifogástalan volta kívántatik.
 6. A legelőnyösebb ajánlkozóval kötött szerződés a szakiskola részére csak a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur jóváhagyása után lesz érvényes.
 7. Ajánlkozók zárt ajánlataikat f. évi október hó 10-én délelőtt 10 óráig tartoznak az intézet igazgatóságához beadni. Az ajánlatban kiteendő, hogy ajánlkozók az összes feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek ismerik.
 8. Az ajánlatokhoz bánatpénz fejében a szállítási összérték 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban melléklendő.
 9. A versenytárgyalás f. évi október hó 10-én délelőtt 10 órakor a szakiskola igazgatósági irodájában fog megtartatni, mely versenytárgyalás nyilvános.
 10. Az ajánlatok „Ajánlat a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskola fűtőfa beszerzésére” jelzéssel a szakiskola igazgatóságához küldendőek be.
- Székelyudvarhely, 1907. évi szeptember hó 20.

A szakiskola igazgatósága.

Vállalkozó, vagy fuvaros keres

homoródi borviznek

a városba szállításához **KONCZ ÁRMIN** gyógyszerész, Helyt. Vállalkozók: kik naponta egy szekerre felférő korsók beszállítását haszonberbe veszik buzamosabb időre. Fuvarosok: kik az én szekereimen s korsóimmal naponta egy szekeren elférő korsókat behoznak s ott a kijelölt helyekre elhordják a házakhoz. Utóbbiaknak **havi 150 kor.-t** fizetek.

Szódavíz gyártásához, kibordassához, egyes fogakkal bíró vállalkozót keresek. Gépet, üvegeket, apyonokat, szekereket rendelkeztetésére hacsakok helyiséggel együtt Biztos és jó kereset üzletszemlé embernek, naponként pár órai munkával.

Homoródi borviznek hirdőkban, korsókban a városba hozatala, vagy heti keddi vasárnapokon, borvizraktaromból korsókkal, üvegekkel véve a poharankint elárulva, szegény szülők gyermekeinek tisztességese jövedelmét biztosít.

Városi 10—12 éves leányoknak átutandó és biztos kereset. Meghatározott havi fizetéssel feltehetően gyógykezelésű szerek, különlegesleges gyártású, könnyű kezimunkára. Havi 4 kor. kezdő a később 10—15 korona fizetéssel, használatosságuk a szorgalmuk szerint.

Legjobb tökebefektetés! A vasuti állomásig menten 73 méter utcai fronttal, egy fél holdnál nagyobb **beisóteleknek** a megvétele, melyen egy vasuti vendéglő több vendégiszobával építhető fel s meg faraktárnak is marad, mely a vasutira nyíló rakodókapuval is bír, eladó és Szentgyörgy napkor át is vehető. A vasutnak restaurációja nincsen s így biztos és nagy jövedelmét nyújt. — Értekezhetni: **KONCZ ÁRMIN** gyógyszerész mellett irodájában mindennap délelőtt 10—12 óráig és délután 4—6 óráig.

